

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ OKUL UYGULAMALARI



ÖNLEME İŞ GÜVENLİĞİ
ÖĞRENCİ
UZMAN İŞARETLER
KAZA
VAN
SERVİS
İLK YARDIM
MESLEK HASTALIĞI
YANGIN
RİSK
ERGONOMİ
KÜLTÜR
OKUL
KAYGAN ZEMİN





T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Van İl Milli Eğitim Müdürlüğü
(İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimi)

İŞVEREN

Hasan TEVKE
Van İl Milli Eğitim Müdürü

İŞVEREN VEKİLİ

Yakup ALADAĞ
Van İl Milli Eğitim Müdür Yard.

KOORDİNATÖR

Nurcan ALPASLAN
Van İl MEM İSGB Koordinatörü

KİTABI HAZIRLAYANLAR

Mehmet KANAT (Edremit İlçe MEM İSGB Koord.)
Mithat TURAN (Özalp-Saray İlçe MEM İSGB Koord.)
Aydın BAYRAM (Tuşba İlçe MEM İSGB Koord.)
Murat ÖZAY (İpekyolu İlçe MEM İSGB Koord.)
Harun YAVUZ (Gevaş-Gürpınar İlçe MEM İSGB Koord.)
Cüneyt ALBAYRAK (Başkale İlçe MEM İSGB Koord.)
Mülkünaz CANSIZ (Bahçeşarayı İlçe MEM İSGB Koord.)
Necmettin KOÇ (Muradiye İlçe MEM İSGB Koord.)
Çağlar FIRAT (Erciş İlçe MEM İSGB Koord.)

Kitap Tasarım

Mehmet KANAT

İÇİNDEKİLER



1- İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ NEDİR?.....	(1)
2- MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINA BAĞLI OKUL ve KURUMLARDA 6331 SAYILI KANUNUN UYGULANMASI.....	(2)
3- RİSK DEĞERLENDİRMESİ ÇALIŞMALARINA BAŞLAMA.....	(4)
4- ACİL DURUM PLANLAMASI.....	(6)
5- SAĞLIK ve GÜVENLİK İŞARETLERİ.....	(12)
6- İŞ KAZALARI ve MESLEK HASTALIKLARI.....	(13)
7- PERİYODİK KONTROLLER.....	(18)
8- ÇALIŞANA YÖNELİK UYGULAMALAR	(20)
9- YAZIŞMALAR-KLASÖR UYGULAMALARI.....	(23)
10- ORTAM GÖZETİMİ ve REHBERLİK.....	(24)
11- GÜVENLİK KÜLTÜRÜ.....	(27)
12- UZMANLARA ÖNERİLER.....	(28)





ÖNSÖZ

Müdürlüğümüz bünyesinde 330.000 öğrencimiz, 20.000'den fazla eğitim-öğretim çalışanımız 1300'den fazla fiziki binamız ile yeni bir nesil yetiştiriyor olmamızın sorumluluğunu her gün biraz daha fazla hissetmekteyiz.

Bizlere emanet olarak okullarımıza gelen çocuklarımızın, can güvenliği, onların sağlıklarının korunması, her türlü kaza ve yaralanma gibi istenmeyen durumlardan korunması bizim en asli görevimizdir.

Eğitim ve öğretimde öncelikli hedefimiz, sağlıklı, güvenli okullarda, kişi sağlığını ve İş Güvenliği kültürünü yerleştirmek ve yaygınlaştırmaktır.

İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürünün yaygınlaştığı ülkelerde iş kazası sayısının ve etkisinin oldukça azaldığı gözlenmektedir. 18-24 yaş arasındaki gençlerin iş kazası geçirme riski ortalamadan 1.4 kat daha fazladır. Çalışma hayatına atılmadan önce çocuk ve gençlerimizin çalışma hayatına ilişkin riskler hakkında bilgilendirilmeleri, iş sağlığı ve güvenliği açısından doğru davranış modellerini kazanmalarına yönelik beceri eğitimlerinin önemi büyüktür.

Müdürlüğümüz İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimi uhdesinde, 6331 Sayılı Kanun kapsamında, Çalışanlarımıza yönelik, Temel İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi, Yangın Eğitimi, Hijyen ve Sanitasyon Eğitimi, Risk Değerlendirme Eğitimleri verilmektedir.

Müdürlüğümüz bünyesinde oluşturulan İş Sağlığı ve Güvenliği Okul uygulamaları kitapçığının, Ülkemiz genelinde okul yöneticilerine ve okullarımızdaki İş Sağlığı ve Güvenliği kurullarına iyi bir rehber ve örnek çalışma olması ümidiyle, kazasız, sağlıklı ve güvenli yarınlar diliyorum.

Hasan TEVKE
Van İl Milli Eğitim Müdürü



ÖNSÖZ

İpekyolu Belediyesi olarak, yaptığımız tüm hizmetlerde önceliğimiz, insan yaşamının kalitesini arttırmaktır.

Bir milyonu aşkın nüfusa sahip metropol şehrimiz gıpta ile izlenen bir cazibe merkezi haline gelmektedir. Belediyemiz, planlama, ulaşım, çevre, altyapı, sağlık, kültür-sanat, gençlik-spor alanlarında birçok yatırım gerçekleştirmektedir. Bu hizmetlerimizde birinci önceliğimiz, sağlıklı ve güvenli yaşam alanları oluşturmaktır.

Çalışmalarımızda toplumun yapıtaşı olan çocuklarımız ve Eğitim Kurumları ayrı bir öneme sahiptir. Belediyemiz, Eğitim kurumlarının kalitesi için elindeki tüm imkânları seferber etmektedir.

Bu kapsamda Belediyemiz katkılarıyla hazırlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamaları Rehberinin, farkındalık artırması ümidi ile kazalardan uzak, sağlıklı ve güvenli yaşam diliyorum.

Cemil ÖZTÜRK
İpekyolu Belediye Başkan Vekili

1. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ NEDİR?

İş Sağlığı : 'Bütün mesleklerde çalışanların beden-sel, ruhsal ve sosyal yönden iyilik hallerinin en üstün düzeyde tutulması, sürdürülmesi ve geliştirilmesi çalışmalarıdır.' Çalışanları işyerinde bulunan sağlığa aykırı etmenlerden korumak, fizyolojik ve psikolojik durumlarına uygun işe yerleştirmek ve can ve iş güvenliğinin sağlanması amaçlanmaktadır.

İş Sağlığı ve Güvenliği : İşyerinde işin yürütülmesi ile ilgili olarak meydana gelen tehlikelerden, sağlığa zarar verebilecek şartlardan korunmak ve daha iyi bir iş ortamı oluşturmak için yapılan sistemli ve bilimsel çalışmalarıdır. İş Sağlığı ve Güvenliği, işyerlerinde çalışanların sağlıklı ve güvenli çalışmalarını sağlamak üzere alınması gereken tedbirler dizisidir.

İş Sağlığı ve Güvenliğinin

Amaç : İşveren ve çalışanların görev, yetki, sorumluluk, hak ve yükümlülüklerini düzenleyerek;

- Sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamını sağlamak,
- Çalışanları çalışma ortamından kaynaklanan sağlık ve güvenlik risklerine karşı korumak
- Çalışanların sağlık, güvenlik ve refahını sağlamak ve geliştirmek,
- Üretimin devamlılığını sağlamak,
- Detaylı olarak verimliliği arttırmaktır.

İş Güvenliğinin Temel İlkesi : Çalışan insanın en dikkatsiz ve güvensiz davranışına karşın iş kazasının oluşmasını önleyecek önlemlerin alınmasıdır.

İş Güvenliğinin Amaçları : Çalışanın korunması, İşyerinin korunması ve ürünün korunmasıdır.

İş Sağlığı ve Güvenliğinin Hedefleri : Sıfır risk, sıfır

iş kazası, sıfır meslek hastalığı ve tam güvenli bir iş ortamı sağlamaktır.

İş Sağlığı ve Güvenliği Kurallarını Uygulama Yöntemleri : Tehlikeli durumların ortadan kaldırılması, çalışanların tehlikelere karşı korunması, Çalışanların eğitimi yetiştirilmesi ve uyarı sistemlerinin kurulması şeklinde özetlenebilir.

İş Güvenliğini Sağlama Kuralları : İş Sağlığı ve Güvenliğini tehdit eden faktörleri zamanında saptamak, İş Sağlığı ve Güvenliğini tehdit eden durumları ortadan kaldırmak ve Önlenemeyen durumların kötü sonuçlarını en aza indirmek.

İş Sağlığı ve Güvenliğinin Önemi : Hayatın her alanında sağlıklı bir ürün elde edilmek isteniyorsa, çalışan, çevre faktörleri ve kullanılan araçlar arasında bir uyum sağlanması gerekir. İstatistiki verilere bakıldığında;

- Her 3 dakikada bir iş kazası meydana geldiği,
- 90 dakikada bir 1 kişinin sakat kaldığı,
- 4 saatte bir 1 kişinin hayatını kaybettiği,
- Türkiye ölümlü iş kazalarında Avrupa'da 1. sırada, Dünyada 3. sırada olduğu görülmektedir.

Bu da iş sağlığı ve güvenliğinin ne kadar önemli olduğunu kanıtlamaktadır.

İş Güvenliği ile ilgili çalışmalar çok eski tarihlerle gitse de, iş sağlığı ve güvenliği kavramlarının geçmişinin endüstri devrimini takip eden yıllarda ortaya çıktığı görülmektedir. Endüstri devrimi ekonomik anlamda gelişimi sağlarken, iş kazaları ve meslek hastalıklarının artmasını da beraberinde getirmiştir.

Günümüz şartlarında dahi yılda 2 milyon üzerinde insanın, iş kazaları ve meslek hastalıklarına bağlı olarak hayatını kaybettiği bilinmektedir.

İş yaşamı ile ilgili ilk ciddi kuruluş 1919 yılında Cenevre’de kurulan Uluslararası Çalışma Örgütü’dür(ILO), ILO; İnsan haklarının, sosyal adaletin ve çalışma haklarının iyileştirilmesi için çalışan bir Birleşmiş Milletler ihtisas kuruluşudur. Türkiye ILO’ya 1932 yılında üye olmuş ve 1976 yılında ILO Ankara ofisi açılmıştır. Sağlık ile ilgili çalışmalar ise Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından koordine edilmektedir.



Türkiye’de İş Sağlığı ve Güvenliği : Türkiye’deki iş sağlığı ve güvenliği çalışmalarının Cumhuriyet sonrası dönemde yoğunlaştığı görülmektedir. Madenler ile ilgili bir kısım kanunlar yanında Hafta tatili, Borçlar Kanunu, Umumi Hıfzıssıhha Kanunu, İş Kanunu gibi kanunlar Cumhuriyet sonrası dönemde çıkarılmıştır.

Türkiye açısından ilk ciddi kuruluş 1945 yılında Çalışma Bakanlığı ve İşçi Sigortaları Kurumudur.



Bu kurum günümüzde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı adını almıştır.

Türkiye’de iş yaşamı ile ilgili çıkarılan kanunlar; 1475 sayılı İş Kanunu, 4857 sayılı İş Kanunu ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunlarıdır.

6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği kanununun kontrol ve denetimleri Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı yetkisindedir.

2.

6331 SAYILI KANUNUN MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINA BAĞLI OKUL VE KURUMLARDA UYGULANMASI

6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu :

Kanunun amacı; işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesi için işveren ve çalışanların görev, yetki, sorumluluk, hak ve yükümlülüklerini düzenlemektir. Belli istisnalar dışında kamu ve özel sektöre ait bütün işlere ve işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine, çıracak ve stajyerler de dahil olmak üzere tüm çalışanların faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır.



Kanunun getirdiği yenilikler;

- İş Sağlığı ve Güvenliği konusu ilk kez müstakil bir kanunda ele alındı
- Kamu ve Özel sektör ayrımı gözetmeksizin tüm çalışanlar kanun kapsamına alındı.
- Kuralcı bir yaklaşım yerine önleyici yaklaşım esas alındı
- İşyerleri yapılan işin niteliğine göre tehlike sınıflarına ayrıldı
- İşyerlerinde Uzman personel (İSG Uzmanı, İşyeri Hekimi vb.) görevlendirilmesi yapılacak
- İş kazaları ve meslek hastalıklarını önleme adına önceden Risk Değerlendirmesi yapılacak
- Çalışanların belli aralıklarda sağlık gözetiminden geçmesi sağlanacak
- İş kazaları ve meslek hastalıkları kayıtları daha etkin ve güncel hale getirilecek
- 50 ve üzeri çalışanı olan işyerlerinde (6 aydan uzun süren işlerde) İSG kurulu oluşturulacak
- İşyerlerinde Acil Durum Planı hazırlanacak

- Hayati tehlike durumlarında işyerlerinin tamamında veya bir bölümünde iş durdurulabilecek
- Kanunun uygulanmasını kolaylaştırmak için etkin idari yaptırım uygulanabilecek.

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda 6331 sayılı Kanunun uygulanmasını sağlamak üzere Milli Eğitim Bakanlığı Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından 19.08.2014 tarihinde 2014/16 nolu Genelge yayınlanmıştır.

2014/16 Nolu Genelge : 6331 Sayılı kanunun uygulanmasında birlik ve bütünlük sağlanması amacıyla hazırlanan ve 17 maddeden oluşan genelgede,

- Bütün illerde İşyeri Sağlık ve Güvenlik Biriminin kurulması
- Çalışan temsilcisinin belirlenmesi
- İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulunun oluşturulması,
- Risk Değerlendirilmesinin gerçekleştirilmesi
- İş Güvenlik Uzmanı sertifikasına sahip personelin görevlendirilmesi,
- İşyeri Hekimi görevlendirilmesi
- Çalışanlara Temel İSG Eğitiminin verilmesi
- Tehlikeli alanlarda çalışanların Mesleki Yetlilik belgesine sahip olması
- İşyeri ortam ölçümlerinin yapılması
- İlk yardımcı eğitimleri ve ilkyardımcı bulundurulması
- Periyodik kontrollerin yapılması
- Okullarda seminer, konferans, panel etkinliklerinin yapılması
- Eğitimlerin belgelendirilmesi
- Bina ve eklentilerinin fiziki koşullarının incelenmesi konuları ele alınmıştır.

Risk Analizi Çalışmaları : Okulların risk analizini kontrol etmek, ciddi risk taşıyan konularda önlemlerin alınması ve bütçe istemek amaçlarıyla Mebbis sistemi üzerinde "İşyeri Sağlık ve Güvenlik

Modülü" oluşturulmuştur. Bu modülde veri girişleri yapıldığında veriler İlçe İSGB, İl İSGB ve Merkez İSGB tarafından görülmekte ve bütçe isteği gibi işlemler bu sistemde takip edilebilmekte veya onay verilebilmektedir.

Acil Durum Planları : Okullar acil durum ekip bilgileri, Acil durumlar, tatbikat raporları ve tahliye planları girişlerini Mebbis sistemi üzerinde İşyeri Sağlık ve Güvenlik Modülünde bulunan ilgili alanlara kaydetmektedir.

2018/7 Nolu Genelge : İş Sağlığı ve Güvenliği Mali İhtiyaçların Yönetimi konulu genelge Milli Eğitim Bakanlığı Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından 23.02.2018 tarihinde yayınlanmıştır. Genelgede, Mebbis İSGB modülüne veri girişleri yapılan risklerden ciddi ve yakın tehlike arz eden durumları için Mebbis İSGB modülünde "Kurum Risk Tabanlı Ödenek Girişi" ekranı

açıldığı belirtilmiş, ödenek talebi için uyulması gereken kurallar, Okulların yapacağı işlemler, İSG Birimlerinin yapacağı işlemler ve Bakanlık ilgili birimlerinin yapacağı işlemler anlatılmıştır. (Konu ile ilgili ayrıntılı bilgi, sunu ve yol haritası vanisg.meb.gov.tr adresinde yer almaktadır. Ayrıca bir çok il İSGB web sayfalarında da bu bilgilere ulaşılabilir.)

2018/8 Nolu Genelge : Pansiyonlu Okul Denetimleri konulu genelge Milli Eğitim Bakanlığı Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından 23.02.2018 tarihinde yayınlanmıştır. Bakanlığa bağlı pansiyonlu okulların genelge ekinde sunulan Pansiyonlu Okul Denetim Kriterleri esaslarına göre İşveren/İşveren vekili yönetiminde teknik bilgi ve yeterliliğine sahip uzmanlarca denetlenmesi, Denetim Formuna gerekli bilgilerin işlenmesi ve görülen eksikliklere ilişkin Düzeltici Önleyici Faaliyet formunun düzenlenmesi konuları ele alınmıştır. (Konu ile ilgili ayrıntılı bilgi, sunu ve yol haritası

vanisg.meb.gov.tr adresinde yer almaktadır. Ayrıca bir çok il İSGB web sayfalarında da bu bilgilere ulaşılabilir.)

Uzman Eğitimleri : İş Güvenlik Uzmanlarının görevleriyle ilgili alanlarda uzmanlaşmalarının sağlanması amacıyla Bakanlık bünyesinde, Yangın Uzmanlığı eğitimi, Periyodik Kontrol Uzmanlığı Eğitimi, Risk Analizi ve Acil Durumlar ile ilgili kurs ve eğitimler yapılmaktadır.

İSG Uzmanı Safia Çalışmaları : İSG uzmanları tarafından büro yöneticiliği yanında,

- Ortam gözetimi ve rehberlik faaliyetleri
- Çalışanların eğitimlerini planlama ve gerçekleştirme,
- Risk Analizi ve Acil Plan hazırlama konularında eğitimler
- İSG yönetim sisteminin okullarda uygulanması,
- İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları hakkında bilgilendirme faaliyetleri,
- Okullarda bilgilendirme, seminerlere katılma faaliyetleri yapılmaktadır.

3. RİSK DEĞERLENDİRMESİ ÇALIŞMALARINA BAŞLAMA

Risk Değerlendirmesi : İş yerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi, bu tehlikelerin riske dönüşmesine yol açan faktörler ile tehlikelerden kaynaklanan risklerin analiz edilerek derecelendirilmesi ve kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması amacıyla yapılan çalışmaların ta-
nımlar.



6331 Sayılı Kanun ile önceden önlem alınması adına Risk değerlendirmesi yapılması zorunluluğu getirilmiştir. Kanuna bağlı olarak (10 ve 30. maddeler) İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği çıkarılmıştır.

Yönetmelikte özellikle okul ve kurumları ilgilendiren,

- İşverenin yükümlülükleri
 - Risk değerlendirme ekibi
 - Risk değerlendirmesi
 - Tehlikelerin tanımlanması
 - Risklerin belirlenmesi ve analizi
 - Risk kontrol adımları
 - Dokümantasyon
 - Risk değerlendirmesinin yenilenmesi
 - Çalışanların bilgilendirilmesi
- konuları yer almaktadır.

Risk Değerlendirme Ekibi : Risk değerlendirme ekibinde yer alan çalışanların görevlendirilmelerine ilişkin resmi yazı hazırlanır ve kendilerine tebliğ edilir. İşveren veya işveren vekili başkanlığında oluşturulan ekipte ayrıca,

- İş Güvenliği Uzmanı ve İşyeri Hekimi (varsa)
- Çalışan Temsilcisi/leri
- Destek Elemanları (İlkyardım ekip başkanı, Yangınla Mücadele ekip başkanı vb.)
- Konu ile ilgili bilgi sahibi çalışanlar (Alan/atölye şefi, Laboratuvar sorumlusu, Zümre başkanı, uzun süredir görev yapan personel veya hizmetli, kazancı vb.) yer alır.

Kontrol Listeleri : Her birim için ayrı ayrı oluşturulmuş ve o birimlerde olması muhtemel tehlike veya risk bilgilerinin yer aldığı listelerdir. Bu listelerde yer almayan tehlikeler söz konusu ise kontrol listesinin altına yeni alanlar eklenebilir.

Tefliife : İşyerinde var olan ya da dışarıdan gelebilecek, çalışanı veya iş yerini etkileyebilecek zarar veya hasar verme potansiyelidir.

Risk : Tehlikeden kaynaklanacak kayıp, yaralanma ya da başka zararlı sonuç meydana gelme ihtimalidir.

Tehlike ve risk birbirinden ayrı kavramlardır. Bir tehlike kaynağının birden fazla risk taşıması muhtemeldir.



Tehlike Kaynağını sınıf kapısı olarak belirlersek. Riskleri : 1- Kapının içeri açılması, 2- kapı kolunun sivri olması, 3- kapı menteşe aralığının geniş olması vb. şeklinde gösterebiliriz.

Olasılık : Belirli bir tehlike olayının meydana gelme ihtimali (her gün, ayda bir, yılda birkaç kez, yılda bir kez, birkaç yılda bir)

Şiddet : Tehlikeli olayın ortaya çıkardığı zarar, hasar ve yaralanmanın büyüklüğü (çok hafif yaralanma, hafif yaralanma, orta derece yaralanma, ciddi yaralanma, çok ciddi yaralanma)

Risk Skoru = Olasılık x Şiddet (L Matris yöntemi)

R = OLASILIK x ŞİDDET		ŞİDDET					
		Çok Ciddi İç Saniye-10dak	Ciddi İç 10da-30da	Orta Hafif Yar-Tekül	Hafif Ölüm-Ciddi Yar-40k	Çok Hafif >1 Ölüm-Sig	
		5	4	3	2	1	
OLASILIK	Çok Yüksek "Günde Bir"	5	25	20	15	10	5
	Yüksek "Haftada Bir"	4	20	16	12	8	4
	Orta "Ayda Bir"	3	15	12	9	6	3
	Küçük "3 Ayda Bir"	2	10	8	6	4	2
	Çok Küçük "Yılda Bir"	1	5	4	3	2	1

Düşük Risk	Acil Tedbir Gerektirmeyebilir
Orta Risk	Bu Risklere Olabildiğince Çabuk Müdahale Edilmeli
Yüksek Risk	Bu Risklerle İlgili Hemen Çalışma Yapılmalı

Kabul Edilemez Risk Seviyesi : Aşırı yüksek seviye riskleri tanımlar. Bu risklerle ilgili derhal çalışma yapılmalıdır. Riskin kabul edilebilir seviyeye getirilmesi için hemen çalışmalara başlanmalıdır. Risk seviyesi çok yüksek olduğunda, ciddi ve yakın bir tehlike söz konusu ise işin bir kısmında veya tamamında iş durdurulabilir. (Risk Matris Değeri : 15, 16, 20, 25)

Dikkate Değer Risk Seviyesi : Orta seviyedeki riskleri tanımlar, bu risklere mümkün olduğu kadar çabuk müdahale edilir. (Risk Matris Değeri : 8, 9, 10, 12)

Kabul Edilebilir Risk Seviyesi : Yasal yükümlülükler ve işyerinin önleme politikasına uygun, kayıp veya yaralanma oluşturmayacak risk seviyesini gösterir. Rutin süreçler vasıtasıyla yönetilmelidir. Düşük risk seviyesini tanımlar. (Risk Matris Değeri : 1, 2, 3, 4, 5, 6)

Risk Değerlendirme Çalışması : Risk değerlendirme ekibi kontrol listelerini alarak bütün birimleri (Kazan daireleri, elektrik odası, sınıflar, atölyeler, çatı, alandaki diğer bina ve müstemilat) gezerek kontrol listelerinde yer alan ilgili alanlara notlar alır. Hatırlamayı kolaylaştırmak amacıyla gezilen alanların fotoğrafları çekilir. Bütün alanlarda incelemeler tamamlandıktan sonra (riskler belirlendikten sonra) ekip bir ortamda bir araya gelerek tehlikelerin değerlendirmesini (Riskler L-Matris yöntemi ile analiz edilir, kontrol tedbirleri belirlenir ve riskler Risk değerlendirme formuna işlenir) yaparlar. Hazırlanan Risk Değerlendirme formunun her sayfası ekip üyelerince paraflanır ve son sayfa imzalanır.



Tehlikelerin Bildirilmesi : İşverenin görevlerinden biri de var olan bir tehlikeyi çalışanına bildirmektir, aynı şekilde çalışanın haklarından olan, varsa bir tehlike bununla ilgili bilgi edinme hakkına sahiptir. Bu durum hem işverenin hem de çalışanın bu tehlikeye karşı uyanık olmasını sağlayacaktır.

Bilgi verme veya bilgi edinme işleminin sağlıklı olması için önceden tehlike tanımının yapılmış olması

gerekir. Bu da düzgün bir şekilde gerçekleştirilen risk analizinin varlığıyla mümkündür. Tehlikelerin belirlenmesi için aşağıdaki sorular göz önüne alınmalıdır.

- Tehlike iletişim standartları oluşturulmuş mudur?
- İşyerinde sağlığı tehdit edecek tehlikeler var mıdır?
- İşyerinde fiziksel tehlikeler var mıdır?
- İşyerindeki bütün tehlikeler belirlenmiş midir?
- Tehlikeler yazılı olarak çalışanlara bildirilmiş midir?
- Çalışanlar uyarı levhalarına ilişkin bilgi sahibi midir?
- Çalışanlara gerekli eğitimler verilmiş midir?

Ülkemizde, 62 bin üzerindeki eğitim kurumlarında 17 milyondan fazla öğrenci bulunmaktadır. Bu kadar fazla bina ve kalabalık ortamda yangın, felaketler, kaza sonucu meydana gelecek olaylar, bulaşıcı hastalık salgınları, gıda zehirlenmeleri yanında zorbalık, tehdit, şiddet suçları, çeteler, intihar vb. durumlarda görülebilmektedir. İşlenen bir kısım suçlar için disiplin mekanizması ile okuldan uzaklaştırma cezaları verilmekte veya kolluk kuvvetlerine bildirimler yapılmaktadır. Ancak yaşanan olaylar ya da şiddetin artması fiziksel ve psikolojik etkilere yol açmakta, okul terk oranlarının artmasına, öğrenmede düşüşe, çalışanlarda tayin alma veya erken emekliliğe ve korkuların artmasına yol açabilmektedir.



Eğitim kurumlarında genelde öğrenci okulda eğitim gördükten sonra evine gitmektedir. Ancak bir kısım okul türlerinde öğrencilerimiz yatılı olarak okul pansiyonunda kalmaktadır. Pansiyonda kalan öğrenciler için okul ve çevresinde gece ve hafta sonu gelebilecek tehdit ve tehlikelere karşı gerekli önlemlerin alınması gerekir.

Okul Yönetimi tarafından yapılması önerilen işlemler

- Bir güvenlik komitesi kurarak, en az ayda bir defa toplantı yapılmalı,
- Bu toplantıda tüm paydaşlar (Okul aile birliği başkanı, Hizmetliler, Kantin çalışanı, Servis çalışanı vb.) ve ilk müdahale ekipleri (destek elemanları) yer almalı,
- Kapsamlı risk analizleri yapılarak tehlikeler için önlem alma çalışmaları yapılmalı,
- Sorun yaşayan öğrencilere yardımcı olacak danışmanlık hizmeti ve programları oluşturulmalı,
- Madde bağımlılığı eğitimi ve önleme programları hazırlanmalı,
- Tipik güvenlik önlemleri, erişim kontrolleri, acil durum telefonları, toplu bildirim sistemleri, izinsiz giriş ve yangın alarmları ile ilgili önlemler alınmalı,
- Tüketime veya kullanıma uygun sağlıklı ve dayanıklı malzeme kullanımı sağlanmalı
- Bir problem yaşanması durumunda, olaya ilişkin fotoğraflamalar ve tutanaklar hazırlanmalı,
- Koruma, eğitim programları, seminerler konusunda kaynak araştırması yapılmalı,
- Derslerde bazı elektronik cihazlara yasaklama getirilmeli, okul bilgisayarlarından yasaklı web sitelerine erişim kısıtlamaları getirilmelidir.

4. ACİL DURUM PLANLAMASI

Acil Durum : "Toplulun tamamının veya belli kesimlerinin normal hayat ve faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan ve acil müdahaleyi gerektiren olaylar ve bu olayların oluşturduğu kriz hâli" olarak tanımlanmıştır. (5902 sayılı kanun) Acil durumlar; büyük, fakat genellikle yerel imkânlarla baş edilebilen çapta, ivedilik gerektiren tüm durum ve hâllerdir.

Okullarda yaşanabilecek bazı acil durumlar

- 1- Yangın, deprem, sel/su baskını
- 2- Gıda zehirlenmesi
- 3- Yoğun kar yağışı

- 4- Fırtına, heyelan
- 5- Kimyasal madde kazaları, Tehlikeli Madde dökülmesi
- 6- Enerji kesilmesi
- 7- Sabotaj
- 8- Salgın hastalık
- 9- Patlama
- 10- Gaz sızıntısı
- 11- Kilitli kalma
- 12- Zehirlenme
- 13- Kayıp Öğrenci
- 14- İçme suyu ile ilgili durumlar
- 15- İntihar girişimi
- 16- Şüpheli paket



Acil Durum Planlaması : İnsanın canı ve maliyle diğer aktivitelerinin, olağan dışı olayların sonuçlarından en az kayıp ve zararla kurtulabilmesi için yapılması gereken iş ve işlemlerin, olaylar olmadan önce planlaması ve olay sırasında; zamanında, hızlı ve etkili bir şekilde uygulanmasını gerektiren tüm faaliyetlerdir.

Acil Durum Yönetimi : Acil durumun meydana gelmesinden hemen sonra başlayarak, etkilenen toplulukların tüm ihtiyaçlarını zamanında, hızlı ve etkili olarak karşılamayı amaçlayan yönetim süreci. Sürekli olmayıp, acil durum olarak değerlendirilen bir olayın meydana gelmesi ile başlayarak, acil durumu gerektiren nedenler ortadan kalktıgında sona eren bir yönetim şeklidir. Afet yönetiminin olaya müdahale ve kısa süreli iyileştirme faaliyet-

lerini kapsar. Etkin bir acil durum yönetimi; planlı, hazırlıklı ve koordineli olmayı ve olağan yönetimlerden farklı olarak olağan dışı imkân, kaynak ve yetkileri gerektirir.

Acil Durum Müdahale Prosedürleri

- Acil planlama yapılması için bina veya eklerine ait bir harita çıkarılmalıdır.
- Çalışanlar ve destek elemanlarının hızlı ve etkili bir şekilde iletişim kurabilmeleri sağlanmalıdır.
- Ambulans, polis, itfaiye vb. ekipler ile ilgili durumlarda hangi kapının, hangi bölgenin avantajlı olabileceği değerlendirilmelidir.
- Acil bir tahliye öncesinde, özel yardım gerektiren bireylerin ihtiyaçları planlanmalıdır. (ikinci katta yürüme zorluğu çeken öğrenci (kırık bacaklı, koltuk değneği kullanan vb.) için görev alacak arkadaşlarını belirleyin, sedye belirleyin, asansör kullanılmayacaktır vb.)
- Her sınıfın bir acil durum lideri belirlenmelidir. (Bunun için İSG kulübü oluşturulmalı, her sınıftan 2 öğrenci bu konuda belli eğitimlerde geçirilmelidir.)
- Her katın bir tahliye sorumlusu olmalıdır. Sorumlu bütün sınıfları kontrol ettikten sonra katını terk etmelidir.

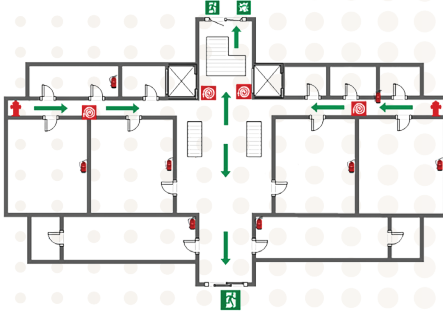
“Güvenlik kuralları sizi güvende tutan araçlardır.”

- En kısa yoldan tahliye sağlanmalıdır.
- Her sınıfta bir kat planı/ tahliye planı olması gerekir. Bu planda öncelikli çıkış yolu, ve acil numaralar bulunmalıdır. Her sömestr başında tahliye tatbikatı yapılmalıdır.
- Dışarıda bir toplanma alanı belirlenmeli, tahliye sırasında herkesin bu alanda toplanması sağlanmalıdır.
- Tahliye sonunda her ders öğretmeni kendi öğrencisinin sayısını belirlemeli, varsa bir eksiklik bunu bildirmelidir. Sınıftaki öğrencilerin öğretmene yardımcı olması sağlanmalıdır.
- Çalışanların eksik olup olmadığı hususu incelenmelidir.
- Öğrenci sayımı tamamlandıktan sonra baş-

kan eksik olan kişilerin isimlerini ve bilinen son yerlerini acil durum ekiplerine bildirmelidir.

- Acil durum tahliyesi sırasında okulda ziyaretçilerde olabilir. Çıkış yerleri ile ilgili acil durum protokoller hakkında ziyaretçiler bilgilendirilmelidir.
- Acil durum tamamen bitene kadar tekrar binaya girilmemelidir.

Tahliye Planı : Bir afet ve acil durum anında, baş-
vurulacak tahliye işleminin hangi yollar ve araçlar
kullanılarak yapılacağı ile bu kimselerin nakledi-
leceği yerleri gösteren ayrıntılı planlardır. Bir okula
ait kat planı üzerinde acil çıkışların yeşil renk ile
gösterilmesi, alarm butonu, acil durdurma butonu,
yangın dolaplarının yerleri kırmızı renk olacak şe-
kilde plan üzerinde gösterilmelidir



Tatbikat : Bir acil durum veya afet hâlinde yapıl-
ması planlanmış olan müdahale sürecinde yer
alacak eylemlerin uygunluğunu, yeterliğini ve
güncelliğini mümkün olduğunca gerçeğe yakın
koşullar altında ve bir senaryoya bağlı kalarak
denemek amacıyla yapılan uygulamalardır.

İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmeliğe
göre; işyerlerinde (Okul/kurumlarda) acil durum
planlarının hazırlanması, önleme, koruma, tahliye,
yangınla mücadele, ilk yardım ve benzeri konular-
da yapılması gereken çalışmalar ile bu durumların
güvenli olarak yönetilmesi ve bu konularda görev-
lendirilecek çalışanların belirlenmesi gerekir. Yapıl-
ılan eylem planı çerçevesinde kaçış tahliye plan-
larının çalışanlar tarafından görebileceği alanlara
asılması esastır.

İşverenlerin, (okul/kurum müdürü) önleme, ko-
ruma, tahliye, yangınla mücadele, ilk yardım ve
benzeri konularda uygun donanımına sahip ve bu
konularda eğitimli yeterli sayıda çalışanı görev-
lendirmeli ve bu ekiplerin (destek elemanları) acil
durumlara karşın her zaman hazır bulunmalarını
sağlamalıdır.

Acil durumlara her zaman hazır olunmalıdır, bu-
nun için

- Yangın alarm sistemi aktif olmalı
- Yangın çıkış kapıları içerden açılacak özel-
likte olmalı
- Yangın tüpleri bakımları yapılmış ve dolu
olmalı
- Yangın hortumları sağlam ve su bağlantıları
düzgün olmalı,
- Yangın ihbar sistemi (dedektörler) çalışır du-
rumda olmalı
- Elektrik tesisatı ve diğer makinelerin bakımla-
rı periyodik olarak yapılmalı,
- Çıkış yolları üzerinde herhangi bir malzeme
bırakılmamalı
- Acil durum aydınlatması ve acil yön levhala-
rı çalışır durumda olmalı,
- Tahliye tatbikatları yapılmalı,
- Her kata ait kat planları olmalı
- Bina girişinde acil durdurma butonu olmalı,
- Elektrik panolarında kaçak akım rölesi bulunmalı
- Elektrik panoları önünde yalıtkan paspas
bulundurulmalıdır.

Acil Durum Çantası : Acil durum çantasında aşağı-
da liste halinde verilen malzemelerin bulunması
hayati önem taşıyacaktır. Bu malzemelerden bir
kısımının belli aralıklarda kontrol edilmesi veya
değiştirilmesi gerekebilir.

- Su
- Yiyecek (Kavanozda çabuk bozulmayan
özellikte)
- Düdük
- Giysi
- İlk yardım çantası

-

Acil Durum Telefonları : Acil Servis (112), Yangın (110), Polis (155), Jandarma (156), Doğalgaz arıza (187), Elektrik arıza (186), Su arıza (185) numaraları ile acil durumda ulaşılması gereken okul müdürü, müdür yardımcısı vb. telefon numaralarının sabit hatlı telefonların yanında bulundurulması gerekir. Ayrıca bu telefonların çalışanlar ve öğrenciler tarafından ezbere bilinmesinde de fayda vardır. Acil durum telefonlarının acil eylem planı, kat planında bulunması da önemlidir.

İşyerlerinde Görevlendirilecek Destek Elemanı Sayısı

İŞYERLERİNDE ACİL DURUMLAR HAKKINDA YÖNETMELİK				BİNALARIN YANGINDAN KORUNMASI HAKKINDA YÖNETMELİK	
Destek Elamanı	İşyeri Tehlike Sınıfı			50 kişiden fazla insan bulunan her türlü binada toplam en az	
	Az Tehlikeli	Tehlikeli	Çok Tehlikeli		
Kurtarma	her 50 çalışanı 1 kişi	her 40 çalışanı 1 kişi	her 30 çalışanı 1 kişi	Kurtarma ekibi	en az 3 kişi
Arama ve tahliye				Koruma (Arama ve tahliye) ekibi	en az 2 kişi
Yangınla mücadele	her 50 çalışanı 1 kişi	her 40 çalışanı 1 kişi	her 30 çalışanı 1 kişi	Söndürme ekibi	en az 3 kişi
İlk Yardım	her 20 çalışanı 1 kişi	her 10 çalışanı 1 kişi	her 10 çalışanı 1 kişi	İlk yardım ekibi	en az 2 kişi

Yangın : Okullarda yangın karşılaşılabilecek bir acil durumdur. Yangın kimyasal bir olay olup 3 faktörün bir araya gelmesiyle oluşur. Bunlar **YANICI MADDE**, okulda bulunan katı maddeler, çöpler, boya, sıvı akaryakıt, LPG tüpleri ve doğal gaz yangına yol açabilecek yakıtlar arasındadır.

1. İlk önce gaz olan yakıtlar için,
2. Daha sonra buharlaşma noktası düşük olan sıvı akaryakıt maddeler için,
3. En son olarak da katı maddeler için önlem alınmalıdır.

Yangını oluşturan faktörlerden diğeri **SICAKLIK** yani ısı kaynağıdır. Tehlike oluşturabilecek malzemeler elektrikli aletler, ısıtıcılar, kazan daireleri, elektrik odası, sistem odası, jeneratör odası gibi alanlar daha çok tehlike taşımaktadır.

OKSİJEN yangını oluşturan 3. Faktördür. Havada %21 oranında oksijen bulunmaktadır. Bu da yanma için yeterli bir düzeydir. Yangın söndürme usullerinin başında oksijeni azaltacak önlemler uygulanır. Bazı okullarımızda doğrudan oksijen tüpleri bulunmaktadır. (sağlık meslek liseleri, mta) Bu tüplerin kilitli bölümlerde olması ve sürekli kontrollerinin yapılması gerekir.



Yangına yol açan malzemelerin büyük çoğunluğu kağıt veya çöplerden kaynaklandığı görülmüştür. Sabotajlarda yangın oluşumunda büyük rol oynamaktadır.

1. Dış aydınlatmanın yeterli hale getirilmesi ve güvenlik kameralarıyla bina dışının koruma altına alınması gerekir.
2. Hırsız alarmı ve yangın alarmı aktif olmalıdır.
3. Görüntüyü engelleyen çalı, ağaç gibi etkenler azaltılmalıdır.
4. Kapılar kapalı ve kilitli tutulmalıdır.
5. Alt kattaki pencerelere dışardan girişlerin engellenmesi için önlem alınmalı, üst kat pencerelerinin içeriden 15-20 cm açılabilir özellikte olması sağlanmalıdır.
6. Üst kat ve çatıya çıkış erişimi engellenmelidir.
7. Yanıcı ve parlayıcı malzemeler uygun bir alanda tutulmalı ve sürekli kontrol edilmelidir.

Yangına her an hazırlıklı olunmalıdır.

- Yangın sistemleri aktif, su bağlantıları, söndürme tüpleri sürekli kontrol edilmelidir. Sprinklerin aktif çalışır vaziyette olması gerekir.
- Çöpler günlük boşaltılmalı ve okul içinde tutulmamalıdır. Bahçede de uzak bir alanda tutulmalıdır.
- Okul bahçe duvarının yüksek olması, uygun koruma malzemesi ile çevrili olması sabotaj tehlike riskini en alt seviyeye indirecektir.

1. Yangın oluşma riski olan bütün alanları ve etkenleri belirleyin.
2. Yangın olduğunda yapılacak işlemlere ilişkin ön çalışma yapın.
3. Kolay erişilebilen katı, sıvı ve gaz yakıtları tanımlayın.
4. Yanma dışında oluşturabilecek zararlarını da göz önüne alın, patlama, gaz oluşturma vb.
5. Yangın oluşturacak ısı kaynaklarını belirleyin bu şekilde okuldaki en büyük problem oluşturacak alanları belirleyin ve buna göre önlem alın. Örneğin bir yangın olduğunda yangın üçgeninden hangisinin etkili olacağı düşünün

- Oksijeni azaltma (örtme, CO₂ gazı, kimyasal toz)
- Yanıcı maddeyi ortadan kaldırma (katı, sıvı veya gaz olan maddenin uzaklaştırılması)
- Yangını oluşturan ısı kaynağını uzaklaştırma (tüp, kömür, çöp vb.)



Yangın algılama detektörlerinin hassas testleri yapılmalıdır.

Acil çıkış kapısı/yangın kapıları için uygun sistemler kurulmalıdır – Hırsız alarmı, kamera, anahtar vb.

Yangın Önleme Planı yapılmalıdır. Yangın tehlikelerinin bir listesi oluşturulur. (Kağıt, ısıtıcı, kazan, elektrik panosu, yanıcı sıvılar, fırınlar, sobalar, doğalgaz hatları, kimyasalların depo alanları), ateşleme kaynaklarının bir listesi yapılmalıdır. Fırın, kurutucu, ısı kaynağı. Alarm sensörleri ve kontrol yerlerinin listede olması gerekir.

Oluşabilecek yangınlar için yangın söndürme sistemi tanımlanmalıdır. (sprink, kuru kimyasal toz, CO₂, halon vb.)

Yemek pişirme alanlarında davlumbaz üzerine özel bir sistem yapılmalıdır.

Deprem : Yerkabuğu içindeki kırılmalar nedeniyle ani olarak ortaya çıkan titreşimlerin dalgalar halinde yayılarak geçtikleri ortamları ve yeryüzeyini sarsma olayına "DEPREM" denir.



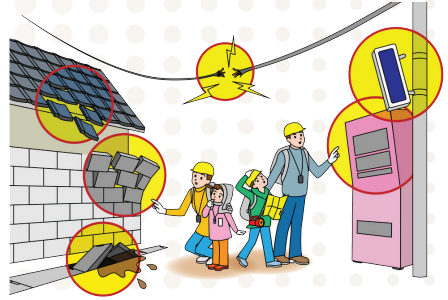
Deprem öncesinde;

- Dolap, raf ve panolar duvara emniyetli şekilde sabitlenmeli,
- Dolap üzerine düşecek malzeme konulmamalı,
- Ağır malzemelerin dolabın alt kısmında olması sağlanmalı,
- Sınıflarda emniyet noktaları belirlenmeli (masalar vb.)
- Çök-Kapan-Tutun hareketlerinin tatbikatları yapılmalıdır.



Deprem sırasında;

- Paniğe kapılmayın, sabitlenmemiş eşyalar-dan uzak durun.
- Başınızı koruma altına alıp, sarsıntının geçmesini bekleyin,
- Sarsıntı sırasında binayı terk etmeye çalışmayın
- Merdiven veya balkonlara çıkmayın, Pencerelerden atlamayın ve asansör kullanmayın.
- Dış duvar, cam ve kapılardan uzak durun.
- Kibrit, çakmak yakmaya çalışmayın, elektrik düğmelerine dokunmayın
- Açık elektrikli alet veya makine varsa kapatın, fişlerini çekin.
- Sarsıntı geçtikten sonra acil durum çantası, kıyafetleriniz vb. alıp toplanma bölgesine geçin.
- Sarsıntı bitene kadar ve uzman tespiti yapılan kadar hasarlı binalara girmeyin.



Deprem sonrasında;

- Etrafınızı kontrol ettikten sonra binayı terk edin,
- Etrafınızda yardım edebileceğiniz kimse olup olmadığını kontrol edin,
- Gaz kokusu varsa vanaları kapatıp pencere ve kapıları açın,
- Elektrik kaçağı, su sızıntısı vb. hasarlar varsa ilgililere haber verin,

5. SAĞLIK VE GÜVENLİK İŞARETLERİ

Sağlık ve Güvenlik İşaretleri : Özel bir amaç, faaliyet veya durumu işaret eden levha, renk, sesli ve/veya ışıklı sinyal, sözlü iletişim, el-kol işareti yoluyla iş sağlığı ve güvenliği hakkında bilgi veren, tehlikelere karşı uyarı ya da talimat veren işaretlerdir,



Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliğine göre, İşveren işyerinde gerçekleştirilen risk değerlendirmesi sonuçlarına göre; işyerindeki risklerin ortadan kaldıramadığı veya toplu korumaya yönelik teknikler veya işin organizasyonunda kullanılan önlem, yöntem veya süreçlerle yeterince azaltılamadığı durumlarda, bu yönetmelikte yer aldığı şekliyle sağlık ve güvenlik işaretlerini bulundurulur ve uygun yerlerde kullanılmasını sağlar.

Sağlık ve güvenlik işaretlerinde renk ve şekiller bir arada kullanılarak 5 önemli durumu gösterirler.

- 1- Kırmızı renk, yuvarlak şekil : Yasaklama (siyah piktogram)
- 2- Mavi renk, yuvarlak şekil : Zorunluluk (beyaz piktogram)
- 3- Sarı renk, üçgen şekil : Uyarı/Tehlike (siyah piktogram)
- 4- Yeşil renk, kare/dikdörtgen şekil : Güvenli çıkış-bölge/alan (beyaz piktogram)
- 5- Diğer renkler, kare/dikdörtgen şekil : Bilgi amaçlı işaretlerde kullanılır.



Ofislerde Kullanılabilecek Sağlık ve Güvenlik İşaretleri :

- Oda, sınıf, atölye, depo vb. bütün alanların isimlikleri olmalıdır.
- Girilmesi yasak olan bölgeler (Kazan daire-si, elektrik odası, elektrik trafosu, sistem odası, jeneratör odası, çatı vb.) için yasaklayıcı ifade içeren levhalar yapıştırılır.
- Acil çıkış yönü, acil çıkış kapısı, acil toplanma bölgesi, yangın çıkış kapısı üzerine gerekli açıklayıcı ifade içeren levhalar yapıştırılır.
- Tehlikeli bölümler (Elektrik panosu, kaygan zemin, kimyasal alanı vb.) gerekli levhalar bulundurulur.
- Atölye/Laboratuvarlarda KKD kullanımına ilişkin levhalar bulundurulur.



- Tehlike oluşturan makinalara ait uyarı levhaları bulundurulur.
- Yangın söndürme ekipmanlarına ait levhalar ilgili alanlara eklenir. (Kare şekil, kırmızı renk, beyaz piktogram)
- Makine kullanım talimatları makinanın hemen yanına veya üzerine yapıştırılır.
- Atölye/Laboratuvar kuralları ilgili alanlara asılır.
- Geri dönüşüm ve atıklara ilişkin levhalar ilgili alanlara asılır.
- Park alanları çizgilerle belirlenmeli ilgili bölgelere parkla ilgili levhalar yerleştirilmelidir. Park yasağı olan yerlere gerekli levhalar yerleştirilmelidir.
- Okula ilişkin özel durumlar için uyarı levhaları asılır. (fotoğraf çekmek yasaktır, izinsiz girilmez vb.)

6. İŞ KAZALARI VE MESLEK HASTALIKLARI

İş Kazası : Önceden planlanmamış, çoğu kez kişisel yaralanmalara, makinaların, araç ve gereçlerin zarara uğramasına, üretimin bir süre durmasına yol açan bir olaydır. (WHO)



Kanunlarımızda İş Kazası : 5510 Sayılı Kanunun 13. maddesinde; Sigortalı çalışan,
a- iş yerinde bulunduğu sırada,
b- işveren tarafından yürütülmekte olan iş dolayısıyla, görevli olarak iş yeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda
c- Emziren kadın sigortalının, iş mevzuatına tabi olup olmadığına bakılmaksızın yine bu mevzuatta belirtilen sürelerde çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,
d- İşverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş geliş sırasında meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan «bedenen» veya «ruhen» özre uğratan «olay» olarak tanımlanmıştır.

İş Kazalarının Nedenleri : İş kazalarının oluşmasında üretim teknolojisi, üretim araçları, çevre koşullarının yanında sosyolojik, psikolojik, fizyolojik birçok etken rol oynamaktadır. Ancak, İş kazalarının oluşmasına neden olan etkenlerin tümü temel iki etkene indirgenebilir. Bunlar işyerlerindeki güvensiz durumlar ile çalışanların yaptığı güvensiz davranışlardır.

1-Güvensiz davranışlar(%80-%88)

2-Güvensiz durumlar(%15-%10)

İş kazalarının % 5-%2'si önlenemeyen sebeplerdir.

a- Güvensiz Davranışlar : Çalışanların yaptığı yanlış davranışlardır.

- Makine Koruyucularını Çıkarmak
- Tehlikeli Hızla Çalışmak
- Görevi Dışında İş Yapmak
- İş Disipline Uymamak
- İşe Uygun Makine Kullanmamak
- Yetkisiz ve İzinsiz Olarak
- Tehlikeli Bölgede Bulunmak
- Kişisel Koruyucuları Kullanmamak
- Ehliyetli ve Tehlikeli Hızda Araç Kullanmak

b- Güvensiz Durumlar : Çalışılan ortam ya da makinelerden kaynaklanan durumlardır.

- Güvensiz ve Sağlıksız Çevre Koşulları
- Topraklanmamış Elektrik Makineleri
- İşe Uygun Olmayan El Aletleri
- Kontrol ve Testleri Yapılmamış Basıncı Makineler
- Tehlikeli Yükseklikte İstifleme
- Kapatılmamış Boşluklar
- İşyeri Düzensizliği
- Koruyucusuz Makine Tezgâhlar



İş Kazalarında Prosedür : İşyerinde meydana gelen bir kazada,

- a. İlk yardımcı belgesi bulunan personel tarafından iş kazasına maruz kalan kazazede için yapılabilecek bir işlem varsa yapılır.
- b. Acil bir durum söz konusu ise 112 acil servis ekibi çağırılır.
- c. Kazanın ciddiyetine göre kaza mahalline

yakın kolluk kuvvetlerine (polis, jandarma) derhal haber verilir.

d. Kazaya uğrayan çalışan ile olayı gören 2(iki) kişinin bilgi sahibi olarak ifadesi alınır. Meydana gelen kazaya ilişkin fotoğraf çekilip kaza tutanağı hazırlanır.

e. Kaza Tutanağı veya Meslek Hastalığı Tutanağını en geç 3(üç) iş günü içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna e-SGK modülü üzerinden veya kaza tutanağı formu ile bildirilir.

f. Kaza tutanağının 1 (bir) nüshası İlçe/İl İSG birimine gönderilir.

İş Kazalarından Korunma İlkeleri :

1. Programın hazırlanmasında ve uygulanmasında işveren başrolü almalıdır
 2. İşçi- işveren eşgüdümü sağlanmalıdır
 3. İşyerinde sağlık ve güvenlik ile ilgili çalışmalar için örgütlenmeye önem verilmelidir
 4. İş güvenliği ekipmanı her zaman iyi çalışır durumda olmalıdır
 5. İş güvenliği çalışmalarında bilimsel yöntemler uygulanmalıdır
- İş kazalarının önlenmesinde herkes sorumludur ve herkese görev düşmektedir
 - İşveren önlem alacak veya alıracak,
 - Çalışanlar bu önlemlere uyacaktır.

İş Kazalarına Karşın Alınacak Önlemler

Bahçe Güvenliği :

Oyun alanı, çocukların oynayabileceği "özel tasarım" içeren bir alan olarak tanımlanır. Özel tasarım terimi, çevrenin ve ekipmanın hem psikolojik hem de fiziksel özelliğiyle ilgilidir. Oyun alanında oyun ile güvenlik arasındaki denge sağlanmalıdır. Düşme riski olan alanlarda darbe emici malzeme kullanımı yaralanmaların azaltılması için çok önemlidir.

- Oyun alanlarında riskli görülen alanlar belirlenmeli,
- Riskli alanlar için alınacak önlemler planlanmalı,

- Oyun alanı veya ekipmanın standartlara uygun olup olmadığı araştırılmalı,
- Uygulanacak koruma önlemleri için gerekli ve yeterli araştırma yapılmalıdır.



Ulaşım Güvenliği :

- Sürücü seçimi düzgün yapılmalı, sürücülerin eğitim almaları sağlanmalı,
- Öğrencilerin servisle getirildiği veya götürüldüğü rota belirlenmeli veya seçilmeli,
- Araca yönelik bakım ve kontroller incelenmeli,
- Okul bölgesindeki personelin sorumlulukları belirlenmeli (nöbetçi öğretmen, servis yardımcısı personel vb.)
- Servis personelinin sorumlulukları açıkça belirlenmeli, talimatname haline getirilmeli ve ilgili kişilere tebliğ edilmelidir.
- Servislerin yönetmeliğe uygunluğu kontrol edilmeli,
- Öğrenciler Okula getirilip götürülürken yaşanan sorunlar belirlenmeli,
- Serviste telefon kullanımı ile ilgili kurallar belirlenmeli
- Servis sürücüsünün yaşadığı sorunlar öğrenilmeli
- Aileler ile sürekli iletişim halinde olunmalıdır.



Laboratuvar/Atölye Çalışmaları :

- Laboratuvar veya Atölye kuralları belirlenmeli,
- Kurallara uyulup uyulmadığı denetlenmeli
- Laboratuvar/Atölyede kullanılması zorunlu KKD kullanılıp kullanılmadığı kontrol edilmeli,
- Laboratuvar/Atölye ortamında var olan teh-

likeler belirlenmeli, oluşabilecek kazalar için önlem alınmalı,

- Laboratuvar/Atölyede çalışanlar için acil durum planları hazırlanmalı ve tatbikatlar yapılmalıdır.



Besin Güvenliği :

- Kantin ve Yemekhane için gerekli bütün önlemler alınmalı,
- Kantin ve yemekhane denetimleri rutin olarak yapılmalı, çalışanların güvenlik önlemlerine uyup uymadıkları kontrol edilmeli,
- Kantin veya yemekhane ile ilgili şikayetler varsa acil çalışma yapılmalı,
- Öğrenci tuvaletlerinde sıvı sabun, havlu ve peçete olup olmadığı kontrol edilmeli,
- Gıda güvenliği ile ilgili Tarım, Belediye, Milli Eğitim Müdürlüğü denetimleri sonucu sunulan raporlar göz önüne alınarak çalışmalar yapılmalıdır.



Seyyar Merdiven Güvenliği :

- Merdivenler her zaman iyi, kullanışlı bir durumda muhafaza edilmeli
- Merdivenler temiz tutulmalı
- Merdiven ile ilgili bir kusur veya hasar varsa giderilmeli
- Arızalı bir merdiven olması halinde üzerine

uyarı notu düşülmeli

- Ayakkabıların tabanlıklarının temiz olduğundan emin olunmalı
- Bir merdiveni bir kişi kullanmalı
- Merdiven amacı dışında bir işte kullanılmamalı
- Merdiven üzerinde bulunan etiketler sökülmemeli
- Rüzgar ve fırtınalı havalarda dışarıda merdiven üzerinde çalışma yapılmamalı
- Merdiven kurulan yüzeyin düzgün ve sert olduğuna dikkat edilmeli
- Üzerinde bir kişi olması durumunda merdiven kaydırılmamalıdır.



Genel Alan Güvenliği :

- Zemine dökülen malzemeler derhal temizlenmeli
- Gıda atıkları uygun çöp kovalarına atılmalı
- Mutfakta kirli bulaşık, çatal, bıçak ve bardak bırakılmamalı
- Aletler mümkün olduğunca doğrudan elektrik prizine takılmalı ve uzatma kablolarının kullanılmalarına izin verilmemeli
- Fırınlann iç ve dış kısımları temiz tutulmalı
- Elektrikli araçlar kullanılmadıkları dönemlerde fişleri çekili halde bulunmalı
- Buzdolabı iç ve dış kısımları temiz tutulmalı, süresi geçmiş gıdalar atılmalı,
- Tost makinesi, ekmek kızartma makinesi gibi makineler bir kişinin gözetiminde açılıp kullanılmalı
- Bu makinelerin temizliği düzenli olarak yapılmalı
- Tüm acil çıkışlar, merdiven ve yürüyüş yollarında herhangi bir engel tutulmamalı
- Yangın söndürücü ve yangın alarmlarının önü kapatılmamalı

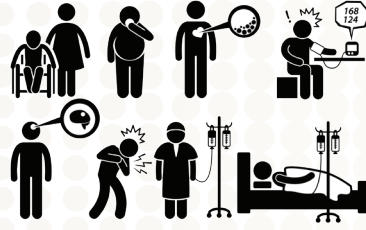
- Yangın alarmı, acil çıkış kapılarının yerleri tüm personel ve öğrencilere gösterilmeli
- Kırk ve aşınmaların olduğu zeminler onarılmalı
- Kabloların takılma riski göz önüne alınmalı
- Elektrik prizlerine aşırı yüklenilmemeli, kırık fişler ve prizler hemen onarılmalı, çatlamış kabloya sahip ekipman çalıştırılmamalı
- Yüksekçe çıkarken sandalye veya masa üzerine çıkılmamalı
- Engelli öğrenci, personel veya ziyaretçiler için güvenli tahliye planı oluşturulmalı
- Katlar temiz ve mümkün olduğunca kuru tutulmalı
- Herhangi bir tesisat bakımı veya makine bakımı sırasında kazara meydana gelebilecek kazalara karşı enerji kesilmeli ve ilgili yerlere tabela/uyarı işaretleri asılarak bu bölümlere enerji verilmesi engellenmeli
- Gerekli önlemler alınmadan bakım yapmak isteyen herkese disiplin cezası verilmeli
- İş kazası kolluk kuvvetlerine (hemen) ve SGK'ya (en geç 3 gün içinde) bildirilmeli
- Meydana gelen kaza ile ilgili rapor tutulmalı, bilgi sahibi kişilerin ifadeleri alınmalı, etraf gözetimi yapılmalı, kazaya ilişkin fotoğraflar yapılmalı, yaşanan kaza sonrası risk analizi yenilenmelidir.



Yüksekten Düşme :

Sınıf süsleme, merdiven üzerinde çalışma gerekliliği, bir masa veya sandalye üzerinde çalışmalar sonucunda düşmeler meydana gelmektedir. Yüksekçe çalışma ile ilgili bir politika belgesi oluşturun ve yüksekçe yapılacak çalışmalar için gerekli önlemleri alın (çatı üzerinde çalışma, duvar üzerinde çalışma, merdiven üzerinde çalışma vb.)

Meslek Hastalığı : Mesleki risklere maruziyet sonucu ortaya çıkan hastalıklardır.



Kanunlarımızda Meslek Hastalığı : 5510 sayılı Sosyal Güvenlik ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 14. maddesinde ise "sigortalının çalıştığı işin niteliğine göre tekrarlanan bir sebeple ya da işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, sakatlık veya ruhi arıza halleridir" olarak tanımlanmaktadır.

Meslek Hastalığının Oluşumu :

- İşin yürütümü sırasında
- İşyeri ortamında bulunan bir nedenle
- Tekrarlayan maruziyet sonucunda
- Belirli mesleklerle özgü (yalnızca o meslekte çalışanlara özgü) hastalıklar
- Nedenisel ilişki söz konusudur

Meslek Hastalığının Özellikleri :

Meslek hastalıkları tümüyle önlenabilir hastalıklardır. Yalnızca tek bir etmenin değil, bir çok etmenin bir arada etkilediği olgulardır. Bunlar arasında beslenme, bireysel duyarlılık veya varyasyonlar, kullanılan ilaçlar, sigara ve alkol alışkanlığı, şişmanlık vb sayılabilir. Meslek hastalıklarının ailevi, sosyal ve toplumsal sonuçları vardır.

Meslek hastalıkları tanılarının konulması için özgün örgütlenme ve düzenlemeler gereklidir. Çünkü meslek hastalıkları, ancak bilinçli olarak arandıkları zaman bulunabilirler. Meslek hastalıklarının, diğer hastalıklardan farklı, kendilerine özgü tanı ve tarama yöntemleri vardır.

Mevzuatın öngördüğü periyodik ortam ölçümleri ve sağlık muayeneleri ile çalışanların herhangi bir şikayeti ortaya çıkmadan meslek hastalıkları tespit edilebilmekte ve gerekli önlemler alınmasına imkan bulunabilmektedir.

Meslek hastalıkları konusunda işveren ve çalışanların bilgilendirilmesi ve duyarlıklarının sağlanması önemlidir. Meslek hastalığı tanısı, o tanıyı alan çalışanın yakın çalışma arkadaşları için de erken tanı olanağı verir.

Meslek hastalığı tanısı, beraberinde "tazminat", "yüksek iş göremezlik ödentisi", "çalışma ortamının geliştirilmesi için yatırım" ve "cezaî sorumluluk" getirdiği için, bir yanığı ile saklanmaya çalışılabilmektedir.

Meslek Hastalıkları Oranları :

- 1- Kas-İskelet sistemi :%45,3
- 2- Deri : %29
- 3- Solunum : %9,2
- 4- İşitme Kaybı : %8,7
- 5- Diğer : %13,9

Risk Etmenlerine Bağlı Meslek Hastalıklarının Nedenleri :

- 1-Fiziksel risk etmenleri (Gürültü, titreşim, termal konfor, radyasyon, basınç, aydınlatma)
- 2-Kimyasal risk etmenleri (Ağır metaller, çözücüler, zararlı gazlar, asit ve bazlar, zehirler, plastik maddeler)
- 3-Biyolojik risk etmenleri (Mikroorganizmalar, Hücre kültürleri, İnsan endoparazitleri)
- 4-Tozlar
- 5-Ergonomik risk etmenleri



Meslek Hastalıklarının Tıbbi ve Yasal Tanı Koyma Süreci :

Birçok meslek hastalığı tanısı temel iş sağlığı hizmetleri kapsamında konulabilir. Ancak birçoğunda uzmanlaşmış mesleki tıp kliniklerine başvurulması gerekmektedir. Her iki durumda da tanıya ait özel bir plan izlenmektedir:

- Hastalığa neden olabilecek maruziyetin tanımlanması,
- Özel maruziyetle ilişkili olduğu bilinen klinik bulguların incelenmesi,
- Hastalığın olası bir nedeni olarak meslek dışı faktörlerin hariç tutulması,
- Meslek hastalığının varlığı veya yokluğu hakkındaki sonuç (tanı),
- İşyerinde önleyici tedbirler için öneriler oluşturulması,
- Meslek hastalıklarının yetkili makamlara bildirilmesi,

İşle ilgili hastalıkların tanısının, tazminat açısından kesin bir yasal statüsü bulunmamaktadır, fakat önleyici ve kontrol tedbirleri üzerinde önemli bir etkisi bulunabilir .

Çevresel Teflikeler :

Asbest : Lifli bir mineraldir. Bir çok yapı malzemesinde, otomotiv malzemesinde kullanılmaktadır. Asbest bir çok hastalığa yol açmaktadır. Özellikle akciğer ile ilgili ciddi rahatsızlıklara yol açtığı bilinmektedir.

Hasta-Bina Sendromu :

Bir binada harcanan zamana bağlı sağlık sorunu veya rahatsızlık yaşama durumlarını tanımlamak için kullanılır. Okula geldiğinde baş ağrısı yaşama, ses kısıklığı yaşama vb.

- Yetersiz havalandırma
- Kimyasal kirlenme (İç ve Dış ortam)
- Biyolojik Kirlenme

Bu rahatsızlığa yol açan etkenler olabilmektedir.

- 1- Yapı malzemelerinin hangilerinde asbest kullanıldığı öğrenilmelidir.
- 2- Asbest maruziyeti ile ne tür sorunlar oluşacağı araştırılmalıdır.
- 3- Okulda civa, kurşun, kimyasallar, biyolojik etkenler araştırılmalıdır.
- 4- Hasta bina sendromu yaşayan çalışanların olup olmadığı araştırılmalıdır.
- 5- Okuldaki fiziksel, kimyasal, biyolojik vb. konularda şikayetçi olan kişiler olup olmadığı araştırılmalıdır.



Sağlık Gözetimi :

- a. Sağlık gözetimi kapsamında yapılacak işe giriş ve periyodik muayeneler ve tetkikler ile ilgili olarak çalışanların bilgilendirilmesi ve onların rızasının alınması gerekir.
- b. Çalışanın kişisel özellikleri, işyerinin tehlike sınıfı ve işin niteliği öncelikli olarak göz önünde bulundurularak uluslararası standartlar ile işyerinde yapılan risk değerlendirmesi sonuçları doğrultusunda; az tehlikeli sınıftaki işlerde en geç beş yılda bir, tehlikeli sınıftaki işlerde en geç üç yılda bir, çok tehlikeli sınıftaki işlerde en geç yılda bir, özel politika gerektiren grupta yer alanlardan çocuk, genç ve gebe çalışanlar için en geç altı ayda bir defa olmak üzere periyodik muayene tekrarlanır. Ancak işyeri hekiminin gerek görmesi halinde bu süreler kısaltılır.
- c. Çalışanların yapacakları işe uygun olduklarını belirten işe giriş ve periyodik sağlık muayenesi ile gerekli tetkiklerin sonuçları için İşe Giriş/Periyodik Muayene Formu düzenlenir ve işyerinde muhafaza edilir.

- d. Özel politika gerektiren gruplar, meslek hastalığı tanısı veya ön tanısı alanlar, kronik hastalığı, madde bağımlılığı, birden fazla iş kazası geçirmiş olanlar gibi çalışanların, uygun işe yerleştirilmeleri için gerekli sağlık muayenelerini yaparak rapor düzenlemek, meslek hastalığı tanısı veya ön tanısı almış çalışanın olması durumunda kişinin çalıştığı ortamdaki diğer çalışanların sağlık muayeneleri İşyeri Hekimleri tarafından tekrar edilir.

Sağlık Yönünden ve Periyodik Olarak Düzenlenen Belgeler :

- 1- İşe giriş sağlık raporu ve periyodik kontrolleri
- 2- İş hijyeni eğitimlerini gösteren belgeler
- 3- Akciğer filmi ve periyodik kontrolleri
- 4- Laboratuvar kontrolleri ve periyodik kontroller (Kan ve idrar tahlilleri)
- 5- Kulak odyogramları ve periyodik kontrolleri
- 6- Sinir sistemi kontrolleri

7. PERİYODİK KONTROLLER

Pediyodik Kontrol : İşin yapılmasında kullanılan herhangi bir makine, alet, tesis ve tesisatın ilgili yönetmelikte öngörülen aralıklarda ve belirtilen yöntemlere uygun olarak, yetkili kişilerce yapılan muayene, deney ve test faaliyetleri, Periyodik kontrollerdir.

Periyodik Bakım : Periyodik bakım, işyerlerinde kullanılan kalorifer kazanları, asansörler, elektrik, topraklama ve yıldırımdan korunma tesisatları, yangın tesisatları, yangın söndürme cihazları, havalandırma ve klima tesisatları gibi her türlü tesisat ve ekipmanın temizliği, ayarlanması, parça değişikliği veya yenilenmesi için yapılan çalışmalardır.



İş Güvenliğinde Kontroller : İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununa göre işyerinde çalışma ortamı gözetimi ve sağlık ve güvenlik kontrolleri-ölçümlerinin yapılması gerekir denilmektedir.

Periyodik Kontrolü Kim Yapar? : İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık Ve Güvenlik Şartları Yönetmeliğinde belirtilen iş ekipmanlarının teknik özelliklerinin gerektirdiği ilgili branşlardan mühendis, teknik öğretmen, tekniker ve yüksek teknikerleridir. Bunun için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ilgili Teknik öğretmenler standartlara göre eğitilerek makine ve elektrik alanlarında İş Ekipmanı Periyodik Kontrol Uzmanı olarak İl İSGB'lerde görevlendirilmektedir. Okullardaki ekipman ve tesisatların yıllık periyodik kontrolleri bu uzmanlar tarafından yapılacaktır.



Periyodik kontrol raporlarına göre tespit edilen uygunsuzlukların giderilmesi için okullar tarafından bakım çalışması yaptırılması gerekecektir. Bu bakımların yapılması için bazı durumlarda proje değişikliği veya onay alınması gerekebilir. Bu durumlarda gerekli çalışmalar için il/ilçe inşaat emlak bölümlerinden konu ile ilgili bilgi alınması uygun olacaktır. (mebilgi.com)

Periyodik Kontrol Yapılacak Durumlar :

- İş ekipmanının güvenliğinin kurulma ve montaj şartlarına bağlı olduğu durumlarda, ekipmanın kurulmasından sonra ve ilk defa kullanılmadan önce ve her yer değişikliğinde
- Arızaya sebep olabilecek etkilere maruz kalarak tehlike yaratabilecek iş ekipmanında
- Çalışma şeklinde değişiklikler, kazalar, doğal olaylar veya ekipmanın uzun süre kullanılması gibi iş ekipmanındaki güvenliğin bozulmasına neden olabilecek durumlardan sonra, arızanın

zamanında belirlenip giderilmesi ve sağlık ve güvenlik koşullarının korunması için

d) İş ekipmanı işletme dışında kullanıldığında, yapılan son kontrol ile ilgili belge de ekipmanla birlikte bulundurulur

Periyodik Kontrol Raporu Bölümleri :

- Genel bilgiler
- İş ekipmanına ait teknik özellikler
- Periyodik kontrol metodu
- Tespit ve değerlendirme
- Test, deney ve muayene
- İkaz ve öneriler
- Sonuç ve kanaat
- Onay



Periyodik Kontrol Uzmanının Faaliyet Alanları :

1. Kaldırma ve İletme Makinaları

- Vinç (Gezer Köprülü Vinç, Portal Vinç, Monoray Vinç)
- Mobil Vinç
- Kule Vinç
- Caraskal
- Forklift
- Transpalet
- Kaldırma Makinası (Asansör)
- Platform (Sütunlu Çalışma Platformu, Asılı Erişim Donanımı, Yükseltilebilen Seyyar İş Platformu)



2. Basıncılı Ekipmanlar

- Buhar Kazanı
- Kalorifer Kazanı
- Kızgın Su Kazanı
- Kızgın Yağ Kazanı
- Hava Tankı
- Kompresör
- Basıncılı Kap (Genleşme Tankı, Hidrofor, Boyler)
- Otoklav



3. Tesisatlar

- Elektrik Tesisatı
- Topraklama Tesisatı
- Paratoner



4. İş Makinaları

- Ekskavatör
- Greyder
- Kazıcı Yükleyici
- Yükleyici

5. Havalandırma ve Klima Tesisatı

İşyerinde Teknik Periyodik Kontroller :

- 1- İşyeri ortamı gaz ve toz ölçümleri
- 2- Gürültü ölçümleri
- 3- Vibrasyon ölçümleri
- 4- Elektrik Tesisatı kontrolleri
- 5- Topraklama kontrolleri
- 6- Statik elektrik kontrolleri
- 7- Paratoner kontrolleri
- 8- Kaldırma araçları kontrolleri
- 9- Kazan kontrolleri
- 10- Basınçlı kapların kontrolleri
- 11- Kompresör kontrolleri
- 12- Termal konfor şartları ölçümü
- 13- Ölçüm cihazları kalibrasyonları
- 14- Kimyasallarla çalışmada havalandırma motorları kontrolü
- 15- 0 ve I. tehlike gruplarında ex-proof elektrik tesisatı kontrolü
- 16- İmalat yeterlilik belgesi
- 17- Katodik koruma
- 18- Kişisel koruyucuların kontrolü

8. ÇALIŞANA YÖNELİK UYGULAMALAR (HAK VE SORUMLULUKLAR, EĞİTİM ve KİŞİSEL KORUYUCU DONANIMLAR)

Çalışan : Kendi özel kanunlarındaki statülerine bakılmaksızın kamu veya özel işyerlerinde istihdam edilen gerçek kişiyi belirtir.



Çalışanların Sorumlulukları :

- 1- Güvenli çalışmayı işin ayrılmaz bir parçası haline getirin.
- 2- Yapılan her türlü iş için en güvenli prosedürleri öğrenin ve uygulayın.
- 3- Uyuşturucu ve alkol alarak işyerine gelmek yasak olduğundan (iş feshi) bu yasağa uyun.
- 4- İş ekipmanını doğru ve uygun şekilde kullanın, kötüye kullanmayın. Makinaların koruyucularını çıkarmayın.
- 5- İş için gerekli uygun kıyafet giyin.
- 6- KKD gereken alanlarda mutlaka kullanın.
- 7- Güvenlik programında aktif rol alın ve işbirliği içinde olun.
- 8- Güvenli olmayan davranış ve durumlar varsa düzeltin. Düzeltemediğiniz durumlar varsa idareye bildirin.
- 9- Tüm çalışma alanlarını temiz ve düzenli tutun.
- 10- İşiniz ve görevleriniz ile ilgili eğitimleri alın.
- 11- İlk yardım malzemelerinin yerini öğrenin, ilk yardım eğitimi alın.
- 12- Çalışan bir makineyi tamir etmeye çalışmayın. Etiketleme/kilitleme prosedürlerini uygulayın.
- 13- Yalnız çalışan politikasına uyun.
- 14- Acil çıkış, yangın söndürücü ve alarm sistemlerinin önünü asla bir engel koymayın
- 15- Tehlikelere karşı sürekli uyanık olun.



Çalışanların Hakları :

- 1- Güvenliği Talep Hakkı : Ciddi ve yakın tehlike ile karşı karşıya kalan çalışanlar kurula, kurulu bulunmadığı işyerlerinde işverene başvurarak durumun tespit edilmesini ve gerekli tedbirlerin alınmasını talep edebilir.

2- Çalışmaktan Kaçınma Hakkı : Kurul veya işverenin çalışanın talebi yönünde karar vermesi hâlinde çalışan, gerekli tedbirler alınıncaya kadar çalışmaktan kaçınabilir.

3- Eğitim Hakkı : Yaptığı işle ilgili veya acil durum ekibindeki görevlendirilmesi ile ilgili konularda eğitim alma hakkına sahiptir.

4- Katılma Hakkı : İSG Kurulunda çalışan temsilcisi olarak seçme seçilme hakkına sahip olduğu gibi, toplantılara katılma hakkına da sahiptir.



Çalışan Eğitimi ve Yeni Çalışan Oryantasyonu :

Yeni başlayan çalışanlara aşağıdaki konularda bilgilendirme yapılmalıdır.

- 1- Yangın tahliye alarmları, Acil çıkış yolları, Toplanma alanı
- 2- Acil durum nasıl bildirilir.
- 3- Alan güvenliği kuralları
- 4- Dinlenme ve mola odaları
- 5- En yakın tahliye planı yeri
- 6- Kişisel koruyucu donanım yerleri
- 7- İşyerinde bulunan kimyasallar ve kimyasalların nasıl güvenli bir şekilde tutulacağı
- 8- Yaralanmayı rapor etme
- 9- Telefon numaralarını bildirme
- 10- Temizlik politikaları

Yapılan oryantasyon çalışması bir tutanağa bağlanmalı, eğitici ile ilgili bilgiler ile eğitim alan kişi hakkında bilgiler bu tutanakta yer almalıdır



Okul ve kurumlarda görev yapan bütün çalışanların, Çalışanların Temel İş Sağlığı ve Güvenliği eğitimini almaları gerekir. Bu eğitim belli aralıklarla tekrarlanır.

1. Az tehlikeli işyerleri için 3 yılda bir ve en az sekiz saat,
2. Tehlikeli işyerleri için 2 yılda bir ve en az on iki saat,
3. Çok tehlikeli işyerleri için 1 yılda bir ve en az on altı saat

Talimat : Bir iş yerinde yapılan çalışmalarda işin nasıl yapılacağı, uyulması gerekli kuralları bildiren resmi yazılardır.

- Kişisel koruyucu donanım ve malzemeleri çalışma öncesi hazır edip işletme içerisinde doğru kullanıp, koruyacağım.
- İşyerinde alınmış güvenlik tedbirlerine tamamen uyacağım. Talimat ve ikaz levhalarının yerlerini değiştirmeyeceğim.
- Kablo ve elektrik aksamına dokunmayacağım.
-



Şeklinde çalışma hayatı ve yaptığı işle ilgili bütün kuralların yazılı olduğu belge hazırlanır. Çalışan ve işveren tarafından belge imzalanır. Belgenin bir sureti çalışanın görev yaptığı alana asılır.

Okul/kurumlarda görev yapan tüm çalışanların görev tanımları yapılmalı, yardımcı hizmetlerde görev yapan bütün çalışanlar için çalışma talimatları hazırlanmalıdır.

Tehlikeli ve çok tehlikeli işlerde çalışanlara mutlaka Mesleki Yeterlilik belgesi alınmalıdır.

Gıda ile ilgili çalışmaların yapıldığı bölgelerde çalışanlara Hijyen ve sanitasyon eğitimi aldırılmaktadır.

Çalışanlara uygun kişisel koruyucu donanım verilmesi ve kullanımlarına ilişkin denetim ve kontroller yapılmalıdır.

Kişisel Koruyucu Donanım: Çalışanı, yürütülen işten kaynaklanan, sağlık ve güvenliği etkileyen bir veya birden fazla riske karşı koruyan, çalışan tarafından giyilen, takılan veya tutulan, bu maksada uygun olarak tasarımı yapılmış tüm alet, araç, gereç ve cihazları ifade eder.

Kişisel koruyucular; Baş, kulak, göz ve yüz, solunum sistemi, gövde ve karın bölgesi, el ve kol, ayak ve bacak, cilt vb. şeklinde sınıflandırılmaktadır.



Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında yönetmelikte; "Kişisel koruyucu donanım, risklerin, toplu korunmayı sağlayacak teknik önlemlerle veya iş organizasyonu ve çalışma yöntemleriyle önlenemediği, tam olarak sınırlandırılmadığı durumlarda kullanılır. Kişisel koruyucu donanım, iş kazası ya da meslek hastalığının önlenmesi, çalışanların sağlık ve güvenlik risklerinden korunması, sağlık ve güvenlik koşullarının iyileştirilmesi amacıyla kullanılır.

İşveren, toplu korunma tedbirlerine, kişisel korunma tedbirlerine göre öncelik verir." denilmektedir. Kişisel koruyucu donanımların kullanımı, sağlık ve

güvenlik koruma uygulamalarının son safhasını oluşturur.

Kişisel koruyucu donanım, risklerin, toplu korunmayı sağlayacak teknik tedbirlerle veya iş organizasyonu ve çalışma metodu ile önlenemediği veya tam olarak sınırlandırılmadığı durumlarda kullanılmalıdır.

Toplu Korunma Uygulamaları

- Tehlikesiz olanla değiştirme,
- Yalıtım,
- Koruyucu/koruma içine alma,
- Yerel havalandırma,
- Yerel aydınlatma,
- Makine koruyucuları,

Kişisel Koruyucu Donanımların Özellikleri :

Tüm kişisel koruyucu donanımlar;

- Tam koruma sağlamalıdır.
- Kendileri bir tehlike kaynağı olmamalıdır.
- Kullanılan vücut kısımlarına ve yapılan işe tam uygunluk sağlamalıdır.
- Kullanımı, bakım ve temizliği kolay ve pratik olmalıdır.
- İşyeri şartlarına uygun olmalıdır.



Kişisel Koruyucularda CE İşaretinin Önemi :

Ürünlerin, amacına uygun kullanılması halinde; İnsan, can ve mal güvenliğine, bitki ve hayvan varlığına, çevreye zarar vermeyeceğini, diğer bir ifadeyle ürünün güvenli olduğunu göstermek için kullanılan bir işaretir.

Kişisel Koruyu Donanım (KKD) İçin Genel Kurallar :

- KKD gerektiğinde kullanılmalıdır.
- Arızalı veya hasarlı KKD kullanılmamalıdır.
- KKD üzerinde değişiklik yapılmamalıdır. (barek üzerinde havalandırma deliği açmak vb.)
- İşe uygun KKD kullanılmalıdır.
- Mümkün olduğunca KKD paylaşımı yapılmamalıdır, bu zorunlu bir durumsa dezenfekte işlemi yapılmalıdır.
- KKD çalışma alanının dışında bir bölgede depolanmalıdır.

9. YAZIŞMALAR VE KLASÖR UYGULAMALARI

İş Sağlığı ve Güvenliği ile ilgili klasör uygulamaları yapmak gerekli ve zorunlu bir durum haline gelmiştir. İSG ile ilgili yapılan çalışmaların yürütülmesi ve takibi amacıyla belli bir dosyalama sistemi gerekir.

Klasör Düzeni :

- 1- Yazışmalar
- 2- İşe Giriş, Başlama ve Oryantasyon
- 3- İSG Kurul Dosyası
- 4- Risk Değerlendirme
- 5- Kaza, Olay, Ramak Kala
- 6- İSG Temel Eğitim
- 7- Prosedür, Talimat ve Planlar
- 8- Kontrol Ölçüm İzleme, Denetim ve Değerlendirme
- 9- Acil Durum ve Tatbikatlar
- 10- Diğer Kayıtlar



Örnek belgeler : vanisg.meb.gov.tr adresinde klasörler ve içerisinde olması gereken belge örnekleri yer almaktadır. Ayrıca aşağıda klasörlerde olması gereken bir kısım belge örnekleri belirtilmiştir.

- Yangın sisteminin ilk kurulduğu andan itibaren kabul testi belgeleri

- Alarm test belgeleri
- Yangın sistemi test belgeleri (sprinkler ve duman dedektörleri)
- Yangın hortumu testi
- Haftalık/Aylık güvenlik kontrol formları
- Belirlenen güvenlik eksikliklerinde yapılan takip belgeleri
- El aleti ve ekipman denetimleri
- Asansör denetimleri
- Kilitleme/etiketleme prosedürü gözlem formları
- Önleyici bakım belgeleri
- Operasyon güvenliğini sağlamak için yeni ekipman muayene/test kayıtları
- Basıncılı kap denetim kayıtları
- Ekipman ve elektrik panellerinde termografik test sonuçları
- Çalışan eğitim belgeleri
- Yaralanma ve hastalık kayıt tutma
- İş Sağlığı ve Güvenliğine ilişkin günlük yapılan işlemler
- Tıbbi kayıtlar
- Güvenlik komitesi toplantı tutanakları



DYS Yazışma Platformu : Milli Eğitim Bakanlığı bağlı okul ve kurumları arasında DHS adı verilen sistemde yazışmalar yapılmaktadır. DHS sistemi üzerinde yapılan yazışmalar sisteme kaydedilebilmektedir. Ancak bilindiği üzere sistem internet aktif olduğu zaman kullanılabilir. Acil durumlarda, elektrik kesintisi ve şebeke ile ilgili sorunlar yaşanabileceğinden İSG ile ilgili yapılan bütün yazışmaların çıktılarının alınarak İSG klasörlerine yerleştirilmesi gerekir.

Risk Değerlendirme-Acil Durum : Risk değerlendirme ve Acil durumlarla ilgili kayıtlar Mebbis sisteminde kayıtlı bulunmaktadır. Bu kayıtların çıktılarının alınarak İSG dosyasına konulması gerekir.

Defterler : İSG Kurulu oluşturma şartına haiz okullarımızda (50 ve üzeri çalışanı bulunan) "Kurul Karar Defteri" ve "Tespit ve Öneri Defteri" bulundurma zorunluluğu vardır. 50 ve altında çalışanı olan okullarda sadece "Tespit ve Öneri Defteri" bulundurmaları yeterlidir. Bu defterlerin İşkur veya noterden numaralandırılıp mühürlenmesi gerekir.

10. ORTAM GÖZETİMİ VE REHBERLİK

Çalışma Ortamı Gözetimi : İşyerinde sağlık ve güvenlik risklerinin belirlenmesi ve bu risklere karşı yürütülecek her türlü koruyucu, önleyici ve düzeltici faaliyetlerin tümüdür. İş kazalarının ve meslek hastalıklarının önlenmesinde çalışma ortamının gözetimi çok büyük öneme sahiptir.



Çalışma Ortamı Gözetimi Yapılırken : İşyeri bina ve eklentileri, işyerinde bulunan iş ekipmanları, işyerinde kullanılan ve üretilen maddeler ve işyerindeki çalışanlar dikkate alınır.

- İşyerindeki tehlike ve riskler belirlenecek
- Risk değerlendirmesi yapılacak
- Risk değerlendirmesine göre Ortam Gözetimi için plan yapılacak
- Planda yer alan öneriler işverene sunulacak
- Yerine getirilip getirilmediği izlenecektir.

Kontrol Listelerine Bağlı Gözetim : Ortam gözetimi yaparken yazılı kaynaklardan faydalanmak önemlidir, aksi halde bazı hususlar unutulabilir. Bütün alanları ilgilendiren bir kontrol listesi oluşturulmalı, gözetim yapılırken tespit edilen tehlike ve hususlara ilişkin fotoğraflar çekilmeli, kontrol listesinde yer alan maddelerin bağlı olduğu kriterlere

uygun ve fotoğraflarda kullanılarak gözetim rapor haline getirilmelidir. Hazırlanan raporun bir örneği İSG dosyasına konulmalı bir örneği ise DYS sistemi üzerinden ilgili okul/kuruma gönderilmelidir.

2018/8 Nolu Genelge Ekleri : 23.02.2018 tarihinde yayınlanan pansiyonlu okulların denetimine ilişkin genelge ekinde denetim formu, denetim kriterleri ve düzeltici önleyici form örneği ve uygulamanın yapılması ile ilgili gerekli bilgiler verilmiştir. Pansiyonu bulunmayan okullarda bile uygulanması için iyi bir örnektir.

Denetime hazırlık :

- 1- Bir denetimde okulunuzun acil duruma hazırlıklı olup olmadığı hususu olacağını göz önüne alarak buna ilişkin neler yapacağınızı planlayın.
- 2- Okuluza gelen deneticiler/müfettişler çevreden gelebilecek tehlikelere karşı ne tür önlemler aldığınızı öğrenmek ister.
- 3- Deprem, sabotaj, KBRN, elektrik kaçağı, yangın vb. konularında acil durum planlarınızı hazırlamanız gerekir.
- 4- Acil durumlarla ilgili eksikliklerinizi belirleyin.
- 5- Acil durum anında herkesin hesap vereceği hususunu göz önüne alarak sorumlu kişilerin görev tanımlarını belirleyin.
- 6- Karşılaştığınız zorlukları belirleyin ve çözümü hususunda gerekli çalışmaları gerçekleştirin.



Denetimde Yaşanması Muhtemel Sıkıntılar :

- Denetimi yapanların bilgi ve tecrübelerinin yetersizliği
- Yöneticilerin detaya girilmesinden duyduğu rahatsızlıklar
- Denetimin kısa sürede bitirilmeye çalışılması

3- Güvenlik Programı Yönetimi : Güvenlik politika ve prosedürleri okul çalışanları ve diğer personel tarafından desteklenmeli ve sürekli olarak uygulanmalıdır. Bu program okul müdürü tarafından oluşturulmalı ve onaylanmalıdır. Amaç şiddetin önlenmesi ve müdahaleye yönelik olmalıdır.

- Program geniş kapsamlı olmalıdır, politikalar, prosedürler, fiziksel güvenlik, eğitim ve müdahale planları kullanarak etkin bir şekilde yönetmelidir. Kısa ve uzun vadeli projeler için etkili bir uygulama süreci olmalıdır.

- Okul güvenliği programına öğrencilerin yanı sıra velileri de dahil edin. Tüm taraflar öğrencilere politika ve prosedürler konusunda yardımcı olacaktır.

- Tüm önleme, tespit ve bildirim sistemleri (alarm, ışıklandırma, güvenlik kamerası vb) düzenli şekilde çalıştığından riskli alanları uygun kapasiteye sahip olmasını sağlayın.

- Yatırımın maksimum fayda vermesi için gerekli tüm alt yapıyı aktif hale getirin.

4- Arka plan çalışmaları : Kötü davranışlara sahip öğrenci, öğretmen ve personel için arka plan incelemeleri yapın.

- Okuldaki tüm personele ilişkin verileri özlik dosyalarında toplayın varsa eksiklikleri giderin.



Bölüm-B : Fiziksel Güvenlik

5- Giriş güvenliği : Öğrenci, personel, öğretmenlerin okula girerken kimlik kartlarını gösterip/okutarak girişi sağlanabilir.

6- Yön levhaları : Ziyaretçi, yüklenici veya satıcıları yönlendirmek üzere yönlendirme levhaları oluşturun.

- Kapı ve pencereleri numaralandırın. Bu işlemi polis veya yangın müdahale ekipleri tarafından yapılan numaralandırma sistemine göre yapın.

- Tüm katlarda ve odalarda acil çıkışı gösteren kat planları yerleştirin.

7- Okul çevresi : Okul çevresi açık bir şekilde belirlenmelidir. (Duvar, koruma vb.) Gerekirse aydınlatma yapılmalıdır.

8- Bina çevresi : Giriş kapıları donanımını iyileştirin, yükseltin ve bakımlarını yapın, alarm sistemleri takın.

- Elle veya otomatik olarak kilitleme özelliğine sahip olmasını sağlayın.

9- Aydınlatma : Okul/Kurum alanının yeterli aydınlatılmasını sağlayın.

10- Güvenlik Kamerası : 30 günlük video izleme çekimlerini saklayın.

11- Yangın Alarm Sistemleri : Düzenli yangın tatbikatları yapın.

12- Acil Durum Planlaması : Bir acil durum müdahale planı geliştirin ve personele eğitim verin.

13- Kitle Bildirim Prosedürü : WEB sayfası : e posta, yazılı mesaj, sosyal medya içeren bir web sayfası oluşturun.

14- Eğitim : Tüm çalışanlarınıza belli periyotlarda eğitimler verin. Yangın, İlk Yardım vb. konularda Devlet kurumlarından yardım isteyin (Afad, İtfaiye, Kızılay vb.)



11. GÜVENLİK KÜLTÜRÜ

Güvenlik Kültürü : Kurumun sağlık ve güvenlik programlarının yeterliliğine, tarzına ve uygulamadaki ısrarına karar veren birey ve grupların değer, tutum, yetkinlik ve davranış biçimlerinin bir ürünüdür.



Güvenlik kültürü kavramı ilk olarak 1986 yılında Çernobil'de yaşanan nükleer kazadan sonra 1987 yılında OECD Nükleer Ajansı tarafından hazırlanan bir raporda kullanılmıştır. Bu rapor, felaketin ortaya çıkmasında örgütsel hataların ve çalışanların ihlallerinin oynadığı role işaret etmektedir.

Maslow'un insan ihtiyaçlarını belirleyen piramidine göre güvenlik ihtiyacı, yaşamak için gerekli fizyolojik ihtiyaçlardan hemen sonra gelir. Kişi yaşamak için temel gereksinimlerini yerine getirdikten sonra, geleceğini güvence altına almak ister. Güvenlik kavramı genel olarak emniyet içinde olma duygusu şeklinde tanımlanabilir.

Güvenlik kültürü,

- Tehlikeyi oluşmadan önce sezebilmek
- Yaptığı/yapacağı işin içerdiği riskleri belirlemek, bilmek ve öğrenmek
- Tehlike kaynaklarından ve tehlikeli davranışlardan uzak durmak
- Gereksiz risk almamak
- Sadece iş zamanında değil hayatın her anında güvenliği en ön planda tutmak
- Güvenli davranışı alışkanlık haline getirmek
- Güvenli yaşamayı bir yaşam biçimi haline getirmek.

İstenilen Bir Güvenlik Kültürünün Özellikleri :

- Bütün çalışanlar güvenlik kuralları ve düzenlemelerine her zaman uyar

- Çalışanlar sürekli bir biçimde tehlikeleri araştırır ve tehlikeli bir durum bulduğunda onu düzeltmek için inisiyatif alır.

- Bütün çalışanlar güvenlikle ilgili aktivitelere katılmaya isteklidir. Güvenlikle ilgili aktivitelere katılım teşvik edilir.

- Güvenlikle ilgili konularda açık bir iletişim vardır. Bu gibi durumlarda, azarlama korkusu veya disiplin cezası korkusu yoktur.

- Güvenlikle ilgili ortaya çıkan olaylar, sistem başarısızlığını tespit etmek ve sistemde gerekli düzeltmeleri yapmak için bir fırsat olarak görülür.

- Eğitim programları, çalışanların işlerinde güvenliği sağlamaları için gerekli bilgi, beceri ve yeteneği sağlamaktadır.

- Bütün çalışanlar, yapmış oldukları işlerdeki potansiyel tehlikeleri anlarlar ve onları gerekli şekilde değerlendirirler.

- Çalışanlar gereksiz yere risk almazlar.

- Yöneticiler çalışanların gereksiz yere risk almalarına (bilerek veya bilmeyerek) sebep olmazlar.

- Güvenlik meselelerinde, düzenli olarak davranış temelli bir geribildirim bir yaşam biçimi olarak görülmektedir. Düzeltici bir geribildirim sistemi vardır.

- İş arkadaşlarının güvenliğe yönelik destek sağladığı, destekleyici bir çalışma çevresi vardır.

- Bütün iş aktiviteleri ve yönetimi tehlikelerin yok edilmesi ve yaralanmaların önlenmesi üzerine odaklanmıştır.



Güvenlik Kültürü Oluşturulması İçin Öneriler :

- İyi uygulama örnekleri ve deneyimler paylaşılmalı
- İSG konusunda öğretmen ve öğrenciler arasında yarışmalar düzenlenmeli

- Okulda, İSG risklerinin farkına varılması sağlanmalı,
- İSG çalışanları ile İSG eğiticileri ortak çalışmalı
- Ulusal bir bilgi ağı oluşturulmalı
- KOBİ'lerde İSG için özel yöntemler geliştirilmeli
- İstihdam ve eğitim sistemleri arasında yakın işbirliği sağlanmalı
- İSG politikalarını belirleme ve geliştirmede yeni yaklaşımlara ve fikirlerle açık olunmalı
- İSG uygulamalarında sosyal taraflarla işbirliği sağlanmalı
- İSG alanında örnek işçi ve işveren seçimi yapılmalı
- Okullarda interaktif İSG eğitim metotları kullanılmalı
- Sektörel eğitimler yapılmalıdır.

Güvenlik Kültürü Oluşturğunda :

- İş kazaları azalacaktır
- Meslek hastalıkları ve işle ilgili hastalıklar azalacaktır
- İşten memnuniyet ve mesleki tatmin artacaktır
- Çalışanların yaşam kalitesi artacaktır.

12. UZMANLARA ÖNERİLER

Çalışanları güvenlik yönünden güçlendirmek ve işyerinde İş Sağlığı ve Güvenliğini sağlamak için her seviyedeki çalışanları programa dahil etmek gerekir ayrıca çalışanla hak ve sorumluluklarını bildirmek gerekir.



Çalışanların aktif katılımını sağlamak için aşağıdaki faaliyetler büyük önem taşımaktadır.

1- Çalışanları Aktif Olarak Dinleyin : Çalışanlar amirlerinin kendilerini dinlemesini, düşünce

ve fikirlerinin önemsenmesini isterler. İş günlük olarak yapan bireyden kim daha iyi bilir? İşteki teçhizatı, riskleri, sorunları en iyi bilen kimdir? Bu nedenle uzmanlar çalışanların kendilerini nasıl güvende tutmaları ile ilgili fikirlerini alarak onlara bu fırsatı vermemelidir.

2- Her çalışmayı Gözlemleyin: Uzmanları masa başında bekleyen bir çok iş olmasına rağmen haftalık programlarda rehberlik ve gözetim için zaman ayırmaları şarttır. Uzmanlar sıklıkla haftalık denetimler, iş tehlikesi gözlemleri, güvenlik denetimleri ile ilgili faaliyetler gerçekleştirmeli ve çalışanlarla görüşme ve konuşma için zaman ayırmalıdır. Uzmanlar çalışanlara ne yaptıklarını sormalı ve işi ile ilgili açıklamaları istemelidir.



3- Güvenliğin Başarısı için Yardımcı Araçlar: Nasıl ki çalışanlar yaptıkları işi doğru yapmak için doğru anahtar ve çekice ihtiyaç duyuyorsa uzmanlarında doğru araçlarla donatılmış olması gerekir. Bir çalışana KKD kullanması gerektiğini söylemek kolaydır. Ancak kullanılmadığında yaşanacak sıkıntıları, KKD'nin güçlü ve zayıf yanlarını ve KKD kullandığında takdir edileceği hususu anlatırsa çalışan büyük ihtimal bu KKD'yi kullanacaktır.

4- Pozitif Takviye : Genelde İSG uygulamalarında disiplin cezaları da yer almaktadır. Uyum sağlanması için her ne kadar disiplin gerekli olsa da, mümkün olduğu kadar pozitif takviye kullanılmalıdır. Küçük bir pozitif takviye büyük bir etkiye sebep olabilir.



5- Dur ve İlgilen : Uzmanlar günlük iş yükü ile boğulmuş olsa da bir soru sormak veya sizinle konuşmak istedikleri için ofisinize geldiklerinde çalışanlarınıza saygı göstermeniz önemlidir. Bir çalışan sizinle konuşmak için ofisinize gelmek için zamanını kullandığında, bu ziyaret için çok önemli bir sebebi vardır. Uzman yaptığı işi durdurmalı ve çalışana tam ve eksiksiz bir dikkat göstermelidir. Bu basit hareket, uzmanın çalışanlara olan saygısını gösterir ve çalışanın yorum ve fikirlerinin önemli olduğunu gösterir.



6- Güven Oluşturmak : Güven kazanmak zor ve kaybetmek kolaydır. Bu özellikle İSG fonksiyonu içinde geçerlidir. Uzmanlar genellikle belirli yönetsel sorumlulukları olan çalışanlardır. Bununla birlikte uzmanlar çalışanların rehberi ve hatta şampiyonudur. Çalışanlar sizi tanımalı, güvenlik ile ilgili aldığınız kararları anlamalı ve onlar için çaba gösterdiğinize inanmalıdır.

7- Çalışanları Çalışmalarınıza Dahil edin : Çalışanların İSG fonksiyonunun tüm aşamalarında aktif olarak yer almaları esastır. Katılım anlayışa, anlayış kabul edilmeye ve kabullenme sahipliğe yol açar. İş alanınızdaki kültürel değişimi sağlamak için, güvenlik ve sağlık profesyonelleri, çalışanları güvenlik ve sağlık fonksiyonunun tüm aşamalarına aktif olarak dahil etmelidir.



8- Çalışan Fikirleri Önemlidir : Bir işi her gün yapan bir çalışandan kim daha iyi bilebilir? Çalışanları size yeni bir güvenlik fikriyle gelmekten korkuyor mu? Uzmanlar, çalışanları fikirlerinin değerlendirildiği ve çalışanların sadece işinde değil operasyonlar boyunca İSG'yi iyileştirmeye çalıştıkları bir ortam yaratmalıdır. Uzmanlar yeni fikirleri ve kavramları teşvik etmeli ve her zaman çalışanların fikirlerine ve yorumlarına zaman ayırmalı ve yanıt vermelidir.

9- İşe yaramazlık: Yaptığınız işte ne kadar iyi olursanız olun, çalışanlar arasında ya çok iyi iş yapan biri olarak görünürsünüz, yada yaptıklarınızın işe yaramaz olduğu fikri oluşur. Çalışanlar yaptığınız çalışmaların kendilerinin güvenliği ve sağlık fonksiyonlarını iyileştirmek için olduğunu anlamalıdır. Aksine olumsuz bir sonuç ortaya çıkarsa eylemler işe yaramaz olarak tanımlanacaktır.



10- Davranışlara Odaklanmak : Kurallara uyum sağlandıktan ve sürdürüldükten sonra, iş gücünün bireylerin davranışlarına odaklanılması önemlidir. Aynı işi haftada 40 saat yapan bir çalışan işin gereğini yerine getirirken "alışkanlıklar" edinirler. Bu sergilediği davranışların işyerinde riskli olduğunu veya başkalarının riske attığının farkına varmayabilir. Uzmanlar risk analizi veya diğer periyodik aktiviteleri yerine getirmelerine rağmen, sürekli işyerinde ve her yerde olamazlar. Çalışanlar sadece kendi görevlerini yerine getirme, risklerden korunma konusuyla değil aynı zamanda diğer çalışanların da güvenlik ve sağlık performanslarını iyileştirmelerin yardımcı olma konusunda aktif rol oynamalıdır.

11- **Eğitim-Eğitim** : Eğitim İSG fonksiyonları içinde her zaman bir ders ve slayt anlamına gelmez. Çalışanları Güvenlik ve Sağlık yönünden eğitmek için günlük olarak faaliyet ve durumları araştırmalıdır. İşyerinde diğer çalışanlara yönelik aktif bir liderlik rolü üstlenebilecek gayri resmi liderleri tanımlamalıdır. Çalışanları bir takımın üyeleri ise bu takımlarda bir "koç" olması gerekir. İSG fonksiyonlarını güçlendirmek için bilgilerini diğer çalışanlarla paylaşması için koçları yetkilendirmektedir.



12- **Güvenliği Eğlenceli Hale Getirin** : Kimse sıkıcı ve durağan aktiviteleri sevmez. Güvenlik ve sağlık önemlidir ama daha eğlenceli hale getirilebilir. Çalışanlar deneyimler hoşlarına gittiği zaman öğrenirler. Çalışanların sorumluluklarını bildiği ve İSG çalışmalarına aktif olarak katıldığı bir kültür oluşturmak için faaliyetler enerji verici olmalı ve çalışanlar bu faaliyetlerde coşkulu bir şekilde yer almalıdır. Çoğu yetişkinin dikkat süresi sınırlıdır. İSG aktiviteniz eğlenceliyse çalışanların ilgisi ve öğrenme olasılığı artacaktır. Güvenlik ve sağlık bilimi bir sanattır, "Tek doğru yol yoktur" Uzmanlar kişilerin davranış ve kültür değişiminin yaratılmasında "sihirli değnek" olmadığının farkında olmalıdır. Bir şehir nasıl bir günde inşa edilemiyorsa, İSG kültürünün oluşması da zaman ve sürekli çaba gerektirir. Bir İSG uzmanı İSG konusunda bir uzman olmanın yanı sıra bir sanatçı olmalıdır.



YARATICI GÜVENLİK ÇÖZÜMLERİ

Bir sorunu çözmek için yeterli çaba, yaratıcılık ve özen gösterildiğinde güvenlik, sağlık ve kayıp önleme alanında çözülemeyecek sorun yoktur.

İş Sağlığı ve Güvenliğinde önlemler konusunda en basit çözümler genellikle en iyisidir.

Uzun vadede problem için en basit ama en etkili çözümü arayın.

Yaratıcı çözümler, çoğu kez denenmemiş veya test edilmemiş alanlarda yatar.

Bazı dönemlerde iş güvenlik uzmanları ne kadar da olağanüstü programlar kursalar da yaralanma ve hastalık oranlarının arttığı belirlenmiştir. Bunun kök nedenine bakıldığında işe alımlarda adaylar değerlendirilmemektedir. İşe uygun çalışan olmaması durumunda kaza ve hastalıklar kaçınılmaz olmaktadır.



Değişen teknoloji ve ekipmanlar ile birlikte yeni sorunlar ile karşı karşıya kalmaktayız.

Var olan bir problemin çözümü için şu yol incelenebilir.

- 1- Bu problemle ilgili OSHA standardı var mıdır?
- 2- Benzer tipteki sorunlar için çeşitli kaynakları araştırın.
- 3- Bu tür sorunlarla karşılaşmış ve karşılaşmadıklarını öğrenmek için sektördeki diğer kişilerle görüşün.
- 4- Satıcılarla görüşün.
- 5- Olası bir çözümü belirlemek için çalışanlarla ve yönetim ekibi üyeleriyle beyin fırtınası yapın.
- 6- Her bir fikri, sorunu, maliyetini, insan gücü gereksinimlerini ve benzerlerini ele almadaki etkinliğini değerlendirin.

- 7- Yaratıcı çözümlere öncelik verin ve bunları verimliliklerine, diğer güvenlik ve kayıp önleme potansiyeline göre analiz edin.
- 8- Her potansiyel çözümün artılarını ve eksilerini tanımlayın.
- 9- Soruna kısa ve uzun vadeli çözümler tanımlayın.
- 10- Problem için bir çözüm seçin
- 11- Gerekli tüm ekipmanı, personeli ve diğer bileşenleri tanımlayın
- 12- Çözümü uygulamak için belirli bir takvim ile bir eylem planı geliştirin.
- 13- Çözümü uygulayın
- 14- Çözümü değerlendirin, değiştirin veya iptal edin.
- 15- Gerekirse baştan başlayın.

Uzmanlar yeni bir yaratıcı fikri denerken başarısızlıktan korkmamalı. Çoğu zaman başarısız bir durumdan birçok şey öğrenilebilir. Yaratıcı çözümler ilk denemede başarılı olmaz.

Uzmanlar kelime dağarcığından "Yapamayacağım" terminolojisini kaldırmalı ve "sorun" felsefesini benimsemelidir. Her problem, uzmanlar için çözüm bulacağı bir fırsattır. Uzmanlar - Düşünür, - Yaratıcı Düşünür, - Sorular sorar, - Dikkatle dinler, - Herkesin fikrini alır, - Başarır.



ÇEŞİTLİ UYGULAMALAR

1- Storyboard Uygulaması

Aynı problemle uğraşan bireyler bir yerde toplanır. Lider, bireylerden problemleri tanımlamasını ister. Her problem için tahtaya bir kart yapıştırılır veya resim tasvir edilir.

Sorunlar belirlendikten sonra bireyler sorunları tartışır.

Problemler oylanarak öncelik verilir.

Çözümler için beyin fırtınası yaratılır.

Her fikir ve potansiyel çözüm için resim ve kartlar sağlanır

Tüm süreçler için çözüm sağlanana kadar bu süreç takip edilir.

Katılımcılara sürecin görsel bir haritası verilir ve belirli bir eylem planı oluşturulur.

Böylece tüm katılımcılara girdi sağlama imkanı sunulmakta ve sorumluluklar getirilmektedir.



- Bu tür programın temel faydası görsel doğası, sürecin içine girdi sağlama yeteneği ve problem ya da konuya nihai bir çözüm geliştirme yeteneğidir.

2- Eylem Planlama Programı

Karşılaşılan başlıca zorluklardan biri, sınıfın güvenlik ve kayıp önleme teorisini atölye zemininde pratik uygulamaya dönüştürmektir.

Nereden başlıyorum ve ne yapmalıyım, bir eylem planlama programı, işyerinin çelişkili ihtiyaçlarını belirleme, iş yükünü yönetilebilir bir forma öncelik verme, sorumlulukları yerine getirme konusunda uzmanlara yardımcı olabilir.

Çeşitli bileşenlerin ve programların tamamlanması için bir zaman çizelgesi sağlanmalıdır.

Başlangıçta programın temel ihtiyaçlarını tanımlanır ve her programa bir öncelik verilir

Her bir ana program daha sonra tamamlanmak üzere gerekli olan çeşitli bileşenlerin veya eylem öğelerinin her birine ayrılır ve çalışanlara hedef tarih verilerek sorumluluklar sağlanır.

Eylem öğelerinin her biri tamamlandığında bu kısımlar belirlenir/not edilir ve bir sonraki eylem öğesine geçilir.

Bu program ile sorumluların ne yaptıklarını kontrol edebilecek ve sorumlu tarafları performanslarından sorumlu tutabilecektir.



3- Takım Oluşturma Programı

Uzmanlar, bir veya birkaç takım kurarak önlem alma çabalarına dahil etmeyi düşünebilir.

Takım oluşturma programları hafta sonu bir macera aktivitesi olabileceği gibi, basit saha egzersizlerini içeren çok çeşitli aktiviteleri içerebilir.

Temel kavram, diğer takım üyelerine güven oluşturma, ortak deneyimler sağlamak, bireylerin güçlü ve zayıf yanlarını saptamak, güven oluşturma ve faaliyetleri işyeri çalışmalarına bağlayarak daha tutarlı bir takım yaratmaktır.

Bu yaklaşımın çeşitli yönetim seviyeleri bulunmaktadır.

(Okuldaki tehlikeli alanları belirleme takımı, Okul çevresinden gelebilecek tehlikeleri araştırma ekibi, Öğrencilerin çevrede gidebilecekleri alanların tespiti ekibi, vb.)



4- Çalışan Güvenliği Ve Sağlık Programı (ÇGS) Yönetimi :

Uzmanlar çoğu zaman, zaman kısıtlamaları, uzmanlık eksiklikleri veya başka zorluklarla karşı karşıya kalabilmektedir. Böyle durumlarda dış kaynaklardan faydalanarak eğitim veya öğretimin gerçekleştirilmesinde yardımcı olunabilir.

ÇGS'de idareci, takım liderleri ve diğer ekip üyeleri için güvenlik ile ilgili bilmeleri gereken bir kısım eğitici eğitim programları olmalıdır.

ÇGS eğitimi ile; etkili iletişim, kaza soruşturması, tehlike analizi, teftiş, güvenlik toplantıları, ergonomi ve daha fazlası ile ilgili yardımcı belgeler, video dersler, alıştırmalar ve uygulamalı deneyimler sunulabilir.



5- Hedef Tehlike Tanımlama Sistemi

Benzersiz problemler, benzersiz çözümler gerektirir. Hedef Tehlike Tanımlama Sistemi (HTTS) çalışanlara işyerinde spesifik ancak değişen tehlikelere odaklanmalarında yardımcı olmak için geliştirilmiştir.

Çalışanlara temel güvenlik ve kayıp önleme teorileri öğretilmiş ve çalışanların tehlikeleri bildirme ve geri bildirimin alınması için basit bir yöntem sunulmaktadır.

Bu sistem, çalışanların üç spesifik duruma odaklanmasını gerektirir.

Belirlenen tehlike belli bir sürede düzeltilir, diğer ay için hedeflenen yeni tehlikeler belirlenir ve belirlenen yeni tehlikelere ilişkin çözümler geliştirilmeye başlanır.

Bu şekilde çalışanlar pozitif takviye yoluyla çalışmalara aktif olarak katılım gösterirler.

6- Güvenlik Karnesi

Çalışanlar için belirli dersler zamana yayılır. Bu dersler için çalışanlar derslere katılımları planlanır. Bütün eğitimler için kendilerine bir karne verilir. Çalışanlar belli aralıklarda derslere katılır ve sınav olurlar. Gerekli eğitimi başarıyla tamamladığında karne imzalanır ve damgalanır. Gerekli tüm eğitimi tamamlayan çalışanlar ödüllendirilir ancak eğitimi tamamlamayanlara olumsuz (ek eğitim oturumları, ikramiyelerde kesinti vb. yapılır.)



OKULLARIN İSG ÇALIŞMALARI İÇİN YOL HARİTASI

1- Van İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimi web sayfası veya Edremit, Tuşba veya İpekyolu İlçe Milli Eğitim müdürlüğü web sayfasında bulunan İl yönerge çıktısı alınacak. Bu yönerge kapsamında ve ayrıca Rehber Kaynaklar kısmında bulunan kaynaklar indirilerek çalışmalarda yararlanılacaktır.

2- Çalışan sayısı 50 ve üzeri okullarımızda İSG Kurul üyelerinden çalışan temsilcisi, Çalışan, varsa sivil savunma uzmanı belirlenir.

3- Çalışan sayısı 50 ve üzeri olan okullarımız kurul oluşturacaklardır. Kurul toplantısı için 48 saat önceden toplantıya çağrı belgesi ile kurul üyeleri çağrılacaktır. Çağrı belgesinde gündem maddeleri belirlenecektir.

4- Destek elemanları belirlenecektir. (Kordinatör, İlyardımcı, söndürme ekibi, Kurtarma ekibi, Koruma ekibi, Arama kurtarma ve tahliye ekibi, Haberleşme ekibi, enerji kesme ekibi) Destek elemanlarının görev, yetki ve sorumlulukları

belirlenecektir. İletişim bilgileri alınacaktır. (ilçe web sayfasındaki Acil durum ve tahliye planından faydalanılabilir.)

5- Risk değerlendirme ekibi belirlenecektir. (Okul müdürü, varsa uzman ve hekim, çalışan temsilcisi, Destek elemanları, risk konusunda deneyimli çalışanlar)

6- Risk analizine rehberlik edecek kontrol listeleri (check list) okulun bütün alanları kontrol edilerek doldurulacaktır. (web sayfamızdaki Risk analizi bölümünden bu evraklar tedarik edilebilir.)

7- Tehlikeler belirlendikten sonra, oluşturacağı risk, olasılık, şiddet, alınacak önlem, tamamlanma süresi, sorumlu gibi hususlar belirlendikten sonra Risk değerlendirme formuna işlenir. (Risk analizi eğitimi 1-2 hafta içinde yapılması planlanmaktadır.)

8- Risk değerlendirme Yönetmeliği, Risk değerlendirme raporu, risk değerlendirme formu çıktıları, kontrol listeleri bir araya getirilerek Risk Analizi dosyası tamamlanır. Risk değerlendirme üyeleri tarafından imza altına alınır.

9- İşyerlerinde Acil Durumlar hakkında yönetmelik çıktısı alınır, yönetmelikte belirtilen hususlar, ilçe milli eğitim müdürlüğü sitesinde bulunan kaynaklardan faydalanarak Acil Durum eylem planı dosyası hazırlanır.

10- Kazancı, temizlik elemanı, şoför gibi çalışanlar için gerekli kişisel koruyucu donanım (KKD) tespit edilir ve temin yoluna gidilir.

11- Kalorifer ateşleyici belgesi olmayanlar Halk Eğitim Merkezi ile iletişime

geçerek bu kişilerin eğitim alması ve belge alması sağlanır.

12- Kantin ve Yemekhane çalışanları için Halk Eğitim Merkezi ile iletişime geçerek bu kişilerin hijyen eğitimi alması ve belge alması sağlanır.

13- Yangın tüpleri, yangın uyarı sistemleri kontrolleri yapılır, bakım süresi dolanların bakımı



vanisg.meb.gov.tr

yaptırılır. Gerekli kısımlara yangın işaretleri. Acil durumlar için acil çıkış yönlendirme tabelaları asılır. Acil çıkış kapıları belirlenir. Acil durumlar için güvenli toplanma alanı belirlenir. İşaretlenir. Yılda en az 2 defa Yangın ve deprem tatbikatı yapılır.

14- Gerekli alanlara sağlık ve güvenlik işaretleri asılır.

15- Okullarda İş Sağlığı ve Güvenliği panosu oluşturulur. Gerekli materyallerle donatılır.

16- Belli dönemlerde okulda iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili eğitim planlanır, yapılır. Güvenlik kültürü oluşturulması sağlanır.

17- Temmuz ayına kadar İş Sağlığı ve Güvenliği için kullanılan Kurul Karar Defteri temin edilir ve onaylatılır.

18- Elektrikli ve elektronik tüm cihazlar için çalışma, durdurma, vb. talimat hazırlanır ve yanına veya üzerine etiketlenir.

19- Makine operasyon noktaları, koruyucuları gözden geçirilir, makine yerleşimleri kontrol edilir.

20- Alarm ve tahliye tatbikatları planlanmalı.

21- Ofis çalışanları, temizlik işleri, kazan dairesi çalışanı, kantin çalışanı için ayrı ayrı talimatlar hazırlanır,

22- Temel İş Sağlığı ve güvenliği eğitimi alınan çalışanlar tespit edilir. Eğitim almaları sağlanır.

23- İş Sağlığı ve güvenliği iş ve yazışmaları için Kalın bir klasör içinde 8-9 dosya ya da ince 8-9 klasör hazırlanır. Hangi konular ile ilgili olacakları üzerlerine yazılır.

24- Elektrik, Su ve Gaz tesisatları kontrol edilecektir.

25- Tüm kazaların kayıtları tutulacaktır. (Herhangi bir yaralanma olmasa dahi...)

26- Meslek liselerindeki öğrencilere gerekli Kişisel Koruyucu Donanım almaları zorunlu hale getirilecektir.

27- Öğrenci ve öğretmenlerin kan grupları öğrenilir, listelenir, dosyaya eklenir. Öğrencilerin kan grubunun e okula işlenmesi sağlanır. Meslek liselerindeki öğrencilerin önlük ve baretlerine kan grupları yazılır.

28- Okuldaki merdiven, Pencere gibi kısımlara ayrı bir önem verilecektir.

29- Kimya laboratuvarlarında bulunan kimyasalların kontrolü yapılacak, etiketsiz olanlar imha yoluna gidilecek, özellikleri yazmayan malzemelerin özellikleri üzerlerine etiketlenecektir. Öğrencilerin doğrudan kimyasallara ulaşımı engellenecektir.

30- Laboratuvar kuralları, Bahçe kuralları, Sınıf kuralları, Genel Okul kuralları için afişler ilgili kısımlara asılacaktır.

31- Dış alanlar ve çevre düzenlemesi incelenecektir. Gerekli trafik işaretleri, yol çalışmaları için kurum ve kuruluşlara bildirimde bulunulacaktır.

32- Olması durumunda basınçlı tüpler için bir alan oluşturulacak ve güvenliği alınacaktır.

33- Mevsim şartlarına göre gerekli önlemler alınacaktır.

34- Okul projesi, elektrik projesi ve diğer projeler İSG dosyasında bulunacaktır.

35- Okul saatleri dışında okul kullanılıyor mu? Kullanan kişiler İSG konusunda bilgilendirilecektir.

36- Okulda kullanılan içme suyunun analizi yapılacaktır.

37- Okulda bulunan kantin denetim raporları aylık olarak İSG dosyasına eklenecek ve kantinde yasak olan eşya ve yiyeceklerin denetimi takip edilecektir.

38- Okulun fiziki yapısının İSG açısından gözden geçirilmesi için gerekli işlemler yapılacaktır.

39- İlk yardım eğitimi alan personelin ismi panolara asılacaktır.

40- Okuldaki alet ve teçhizat TSE uygun olacaktır ve Okul satın alma komisyonunda İSG kurul üyesi görevli olacaktır.

41- Yapılan işlemlerin hepsi kayıt altına alınması gerektiğinden yapılan işlerin tamamının belgelenmesi gerekmektedir.

42- Anlaşılmayan konular, merak edilen durumlar için İSG Birimi ile iletişime geçilir.

KAYNAKÇA

1. Milli Eğitim Bakanlığı İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimi, *İş Sağlığı ve Güvenliği-Çalışanların El Kitabı*
2. Gaziantep Milli Eğitim Müdürlüğü İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimi, *Okul Kurum Yöneticileri İçin İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulama Kitapçığı*
3. Van İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, *Afet ve Acil Durumlar Eğitim Kiti*
4. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, *Meslek Hastalıkları Rehberi*
5. Tanık CAN, *İş Güvenliği Uzmanlığı Sınavına Hazırlık Klavuzu*
6. Thomas D. Schneid, *Creative Safety Solutions*
7. E. Scott Dunlop, *The Comprehensive Handbook Of School*
8. Lawrence J. Fenelly, Marianna A. Perry, *The Handbook For School Safety and Security*
9. Messiah College, *Safety Manual*
10. 6331 Sayılı Kanun ve bağlı yönetmelikler
11. web sayfaları, powerpoint sunular

İSG ile ilgili kaynak ve diğer belgelere vanisg.meb.gov.tr sitesinden ulaşabilirsiniz.

DÜZENLEME KURULU

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa BİLİCİ
İl İşveren Vekili Yakup ALADAG
ISGB İl Koord. Nurcan ALPASLAN
ISG Uzmanı Mehmet KANAT
ISG Uzmanı Aydın BAYRAM
ISG Uzmanı Mithat TURAN
ISG Uzmanı Murat ÖZAY
ISG Uzmanı Necmettin KOÇ
ISG Uzmanı Harun YAVUZ
ISG Uzmanı Mülkünaz CANSIZ
ISG Uzmanı Özgür ÖRNEK
ISG Uzmanı Cüneyt ALBAYRAK
ISG Uzmanı Çağlar FIRAT

VAN-MEM-İSGB

**SAĞLIKLI
ve
GÜVENLİ OKUL
ÇALIŞTAYI**

30 Nisan 2018
Elite World Van Hotel
Saat: 13.00



vanisg.meb.gov.tr





ENGELSİZ YAŞAM AKADEMİSİ

Engelsiz Yaşam Akademisi İpekyolu Belediyesi tarafından 1720 m² (bodrum: 210 m², giriş: 910 m², I. kat: 600 m²) kullanabilir kapalı alan, 1340 m² peyzaj alanı ile toplamda 2250 m² alan üzerine İpekyolu ilçesinde yaşayan özel gereksinimli bireylerimizin sosyal, kültürel, sanatsal ve mesleki eğitim ihtiyaçlarına cevap vermek üzere inşa edilmiştir.

Özel gereksinimli bireyler ve yakınlarına yönelik hizmet verecek olan İpekyolu Engelsiz Yaşam Akademisi sadece İpekyolu İlçesinde değil, tüm Türkiye’de engelliler konusunda farkındalığı arttırmak için uğraş sarf etmektedir. Özel gereksinimli bireylerin tüm gelişim alanlarını desteklerken aynı zamanda ailelerinde kendilerini eğitebilecekleri ve rahat hissedebilecekleri bir aile ortamı kurmayı da hedeflemektedir.

İlk olarak; Hafif Düzey Zihinsel, Öğrenme Güçlüğü, DEHB, Atı pik Otizm, Bedensel, İşitme, Görme, Dil Konuşma Güçlüğü, Mikrosefali, Hidrosefali ve Özel Yetenekli bireylerimizin eğitim alacağı merkezimiz günlük 200 bireye hizmet verecek şekilde tasarlanmıştır.

Sınıfllarımız

- Fitness Salonu
- Temel Bilgisayar Eğitimi
- 5-6 Yaş Erken Çocukluk Eğitimi
- Resim Atölyesi
- Eğlence Odası
- Ahşap Yakıma Atölyesi
- El Becerileri Atölyesi
- Sabun ve Kokulu Taş Üretim Atölyesi
- Güzellik ve Saç Bakım Eğitimi
- İşaret Dili Eğitimi
- Özel Eğitim Uygulamaları
- Halk Oyunları Kursu



Doğu'dan Batı'ya Uzanan Yol